

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

1/1072

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1129 /319/

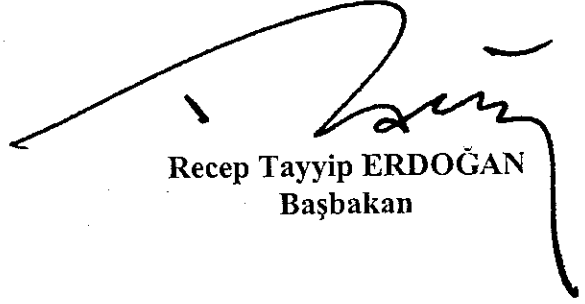
4 / 7 / 2005

Konu : Kanun Tasarısı

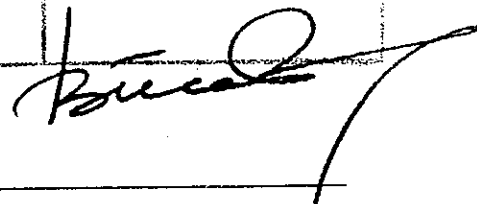
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 20/06/2005 tarihinde kararlaştırılan "Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	- Adalet
Esas Kom.	- Dışişleri
Tarih	19.9.2005 1/1072
K. Md.	4/7/05
BASKAN	

T/906

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER YOLSUZLUKLA MÜCADELE SÖZLEŞMESİNİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI

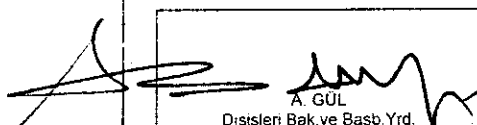
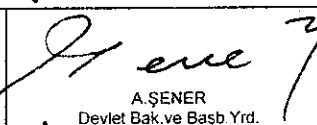
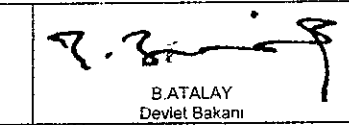
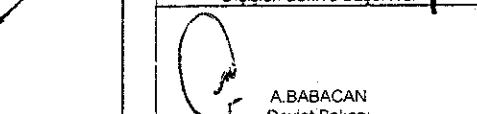
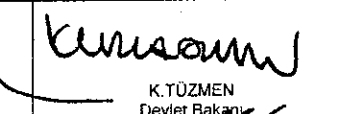
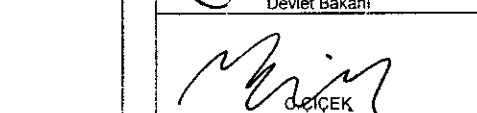
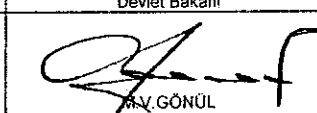
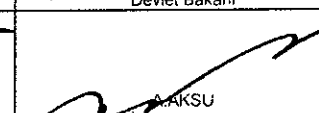
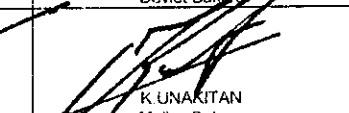
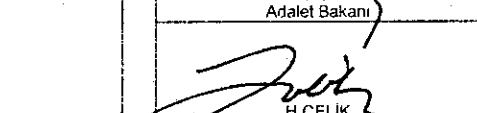
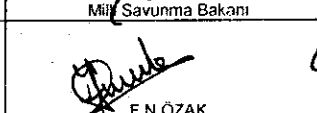
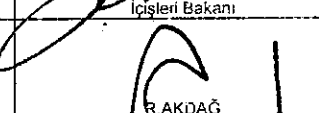
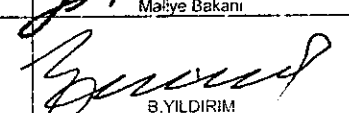
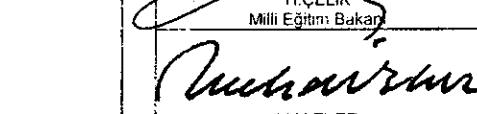
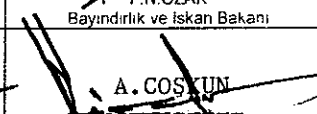
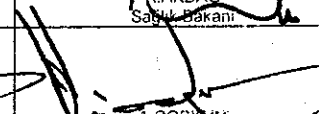
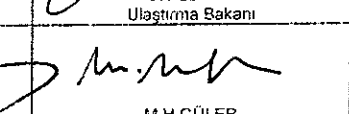
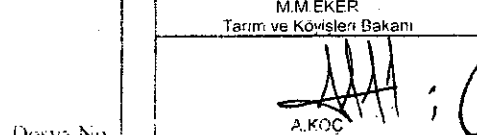
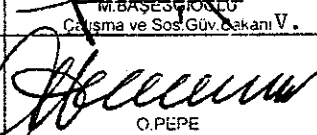
Madde 1- "Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 K. TÖZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 M. MEKER Tarım ve Köylere Bakanı	 A. COŞKUN Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı V.	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En ve Tab. Kay. Bakanı
 A. KOC Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No

101-1129

823

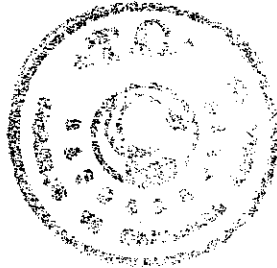
GEREKÇE

Yolsuzlukla mücadele alanındaki ilk küresel uluslararası hukuk belgesi niteliğindeki Birleşmiş Milletler (BM) Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi, yolsuzluğun önlenmesi amacıyla üye devletlerde bir dizi önleyici tedbir alınmasını öngörmektedir.

BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi ile, mevzuatımızda esasen suç olarak belirlenmiş olan rüşvet, zimmet, karapara aklama ve adaletin engellenmesi eylemlerinin suç olarak düzenlenmesi zorunlu kılınmaktadır. Sözleşme, ayrıca, memuriyet ve mevki nüfuzunun kötüye kullanılması, haksız zenginleşme, özel sektörde rüşvet, zimmet ve karaparanın aklanmasının gizlenmesi eylemlerinin suç olarak düzenlenmesi konusunda yerel mevzuatların geliştirilmesini teşvik etmektedir. Ayrıca, yolsuzlukla mücadele konusunda etkili bir uluslararası işbirliği mekanizması kurmaktadır.

Sözleşme, yolsuzluktan elde edilen gelirlerin kaynak ülkeye iadesi konusunda daha önceki uluslararası hukuk belgelerinde bulunmayan etkili bir sistem öngörmektedir. Sözleşmenin öngördüğü onbir yolsuzluk suçundan biri olan "özel sektörde zimmet" suçu ülkemizce önerilmiş ve metne dahil edilmiştir. Dolayısıyla, banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensuplarının görevleri nedeniyle kendilerine tevdi olunan ya da muhafazaları, denetim ve sorumlulukları altında bulunan bankaya ait para ve sair varlıkları zimmetlerine geçirme eylemini suç olarak düzenleyen 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22/3 maddesi Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'nin kapsamına alınmıştır. Böylece, söz konusu eylemlerden dolayı yapılacak kovuşturmalarda uluslararası işbirliği sağlamanın önü açılmıştır.

Özel sektörde zimmet suçu ilk defa bir uluslararası hukuk belgesinde yer almaktadır. Sözleşmenin ülkemizin önerisiyle genişletilen, adli yardımı düzenleyen maddesine (mad.46/9) göre, çifte cezalandırılabilirlik halinin bulunmadığı durumlarda dahi, zecri tedbir içermeyecek adli yardım taleplerinin yerine getirilmesi hususunda, yasal sistemin temel hükümlerinin izin verdiği ölçüde üye devletlere yükümlülük getirilmesi sağlanmıştır. Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle birlikte, iki ülkeden yalnızca birinde suç teşkil etse dahi, yolsuzluk suçlarından dolayı adli yardım talebinde bulunulması mümkün olabilecektir. Sözleşme, bu haliyle, yolsuzluk konusuna da yer veren BM Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'nden daha etkili bir adli yardım mekanizması öngörmektedir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER YOLSUZLUKLA MÜCADELE SÖZLEŞMESİ

GİRİŞ

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler;

Demokrasinin kurum ve değerlerini, etik değerleri ve adaleti zayıflatan, sürdürülebilir kalkınmayı ve hukukun üstünlüğünü tehlikeye sokan yolsuzluğun toplumların istikrar ve güvenliğine yönelttiği sorun ve tehditlerin ciddiyetinin endişesini taşıyarak,

Karapara aklama dâhil olmak üzere, özellikle örgütlü suçlar ve ekonomik suçlar gibi diğer suç türleri ile yolsuzluk arasındaki bağlantıdan da endişe duyarak,

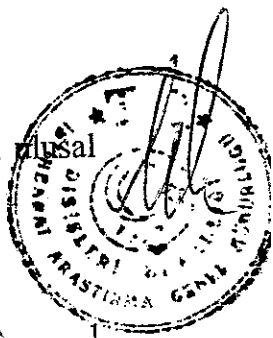
Devlet kaynaklarının önemli bir bölümünü teşkil edecek boyutta varlıkların konu olduğu ve Devletlerin siyasî istikrar ve sürdürülebilir kalkınmasını tehdit eden yolsuzluk vakaları hakkında da endişe duyarak,

Yolsuzluğun artık yerel bir mesele olmayıp, bütün toplum ve ekonomileri etkileyen, önlenmesi ve kontrol altına alınması için uluslararası işbirliğini zorunlu kılan bir sınıraşan olgu olduğu inancını taşıyarak,

Yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi için kapsamlı ve çok yönlü bir yaklaşımın gerekli olduğuna inanarak,

Teknik yardımın mevcudiyetinin, kapasite geliştirmeyi ve kurumsal yapılanmayı da sağlamak suretiyle, Devletlerin yolsuzluğu önleme ve yolsuzlukla etkin mücadele etme güçlerinin artırılmasında önemli bir rol oynayabileceği inancını da taşıyarak,

Haksız olarak kişisel servet edinmenin özellikle demokratik kurumlara,ulusal ekonomilere ve hukukun üstünlüğü ilkesine zarar vereceğine inanarak,

Haksız olarak edinilmiş varlıkların uluslararası transferlerinin daha etkin bir biçimde önlenmesi, tespit edilmesi, caydırılması ve varlıkların geri verilmesi konusunda uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi kararlılığını taşıyarak,

Mülkiyet hakkını karara bağlayacak hukuk davaları veya idarî davalar ile ceza davalarında temel hukuka uygunluk ilkelerini kabul ederek,

Yolsuzluğun önlenmesi ve ortadan kaldırılmasının bütün Devletlerin ortak yükümlülüğü olduğunu ve bu alandaki çabaların etkili olması amacıyla, sivil toplum, hükümet-dışı kuruluşlar ve yerel toplum örgütleri gibi kamu sektörü dışındaki birey ve grupların da destek ve katkıları ile her bir Devletin diğeri ile işbirliği yapmasının zorunlu olduğunu hatırla tutarak,

Kamusal işlerin ve kamu malvarlığının düzgün yönetimi, adil olma, sorumluluk ve yasa önünde eşitlik ilkelerini ve dürüstlüğü koruma ve yolsuzluğu reddetme kültürünün geliştirilmesi ihtiyacını da hatırdta tutarak,

Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu ile Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler ve Suç Ofisinin, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele alanındaki çabalarını takdir ederek,

Afrika Birliği, Avrupa Konseyi, Gümrük İşbirliği Konseyi (Dünya Gümrük Örgütü olarak da tanınır), Avrupa Birliği, Arap Ligi, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve Amerikan Devletleri Örgütü dâhil olmak üzere, bu alanda diğ er uluslararası ve bölgesel örgütlerin yürüttükleri çalışmaları hatırd a tutarak,

Amerikan Devletleri Örgütü tarafından 29 Mart 1996 tarihinde kabul edilen, *Amerikan Devletleri Arasında Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi*; Avrupa Birliği Konseyi tarafından 26 Mayıs 1997 tarihinde kabul edilen, *Avrupa Toplulukları Görevlilerini ya da Avrupa Birliği Üye Devlet Görevlilerini Kapsayan Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi*; Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından 21 Kasım

1997 tarihinde kabul edilen *Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi*; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 27 Ocak 1999 tarihinde kabul edilen *Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi*; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 4 Kasım 1999 tarihinde kabul edilen *Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi* ve Afrika Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından 12 Temmuz 2003 tarihinde kabul edilen *Afrika Birliği Yolsuzluğun Önlenmesi ve Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesini* takdirle not ederek,

Birleşmiş Milletler Sınraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesinin 29 Eylül 2003 tarihinde yürürlüğe girişinden memnuniyet duyarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

BÖLÜM I **GENEL HÜKÜMLER**

Madde 1 **Amaç**

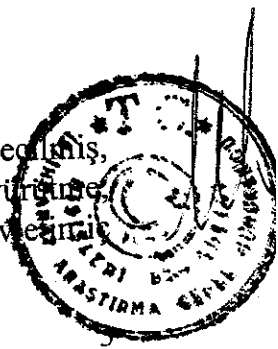
Bu Sözleşmenin amaçları:

- Yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelenin daha etkin ve verimli kılınmasına yönelik önlemlerin teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi;
- Varlıkların geri alınması dâhil olmak üzere, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede uluslararası işbirliği ve teknik yardımlaşmanın teşvik edilmesi, kolaylaştırılması ve desteklenmesi;
- Dürüstlüğün, hesap verilebilirliğin ve kamusal işler ile kamu mallarının düzgün yönetiminin teşvik edilmesidir.

Madde 2 **Terimler**

Bu Sözleşmenin amaçları bakımından:

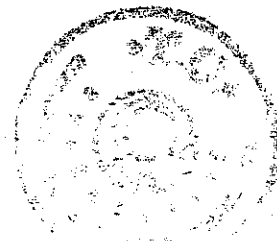
- "Kamu görevlisi": i) kıdemi göz önüne alınmaksızın, atanmış veya seçilmiş, sürekli veya geçici, ücretli veya ücretsiz, bir Taraf Devletin yasama, yürütme, adli veya idarî bir görevinde bulunan herhangi bir kişi; ii) bir Taraf Devleti

hukukunda tanımlanan ve iç hukukunun ilgili alanında uygulanan şekliyle, bir kamu kurumu veya bir kamu teşebbüsü de dâhil olmak üzere, bir kamu görevi ifa eden veya bir kamu hizmeti gören diğer bir kişi; iii) bir Taraf Devletin iç hukukunda “kamu görevlisi” olarak tanımlanmış diğer kişileri ifade eder. Bununla birlikte, bu Sözleşmenin II. bölümünde yer alan bazı özel önlemler nedeniyle “kamu görevlisi”, bir Taraf Devletin iç hukukunda tanımlandığı ve iç hukukun ilgili alanında uygulandığı şekliyle bir kamu görevi ifa eden veya kamu hizmeti gören kişi anlamına gelebilir.

- b) “Yabancı kamu görevlisi”, yabancı bir ülkenin yasama, yürütme, adlî veya idarî bir organında görev yapan, seçilmiş veya atanmış herhangi bir kişi; ve bir kamu kurumu veya kamu teşebbüsü de dâhil olmak üzere, yabancı bir ülke adına kamu görevi ifa eden herhangi bir kişi anlamına gelir
- c) “Uluslararası kamu kuruluşu görevlisi”, bir uluslararası memur veya böyle bir kuruluş tarafından o kuruluş adına hareket etmeye yetkili kılınmış herhangi bir kişi anlamına gelir.
- d) “Malvarlığı”, maddî veya gayri maddî, taşınır veya taşınmaz, somut veya soyut her türlü varlık ve bu tür varlıklara ilişkin tasarruf hakkını veya menfaati tevsik eden yasal belgeler veya araçlar anlamına gelir.
- e) “Suç geliri”, bir suçun işlenmesinden kaynaklanan veya doğrudan ya da dolaylı olarak elde edilen malvarlığı anlamına gelir.
- f) “Dondurma” ya da “el koyma”, bir mahkeme ya da diğer yetkili makamın emrine dayanılarak, malvarlığının transfer, dönüştürme, tasarruf veya hareketinin geçici olarak yasaklanması ya da malvarlığının muhafaza veya kontrolünün geçici olarak üstlenilmesi anlamına gelir.
- g) “Müsadere”, uygulanabildiği hallerde belirli bir hakkın kaybını da kapsayan, malvarlığının bir mahkeme ya da diğer yetkili makamın emriyle sürekli olarak yitirilmesi anlamına gelir.
- h) “Öncül suç”, işlenmesi sonucunda elde edilen gelir, bu Sözleşmenin 23 üncü maddesinde tanımlanan bir suçun konusu olabilecek herhangi bir suç anlamına gelir.
- i) “Kontrollü teslimat”, bir suçun soruşturulması ve suçun işlenmesine karışmış kişilerin kimliklerinin tespiti amacıyla, yetkili makamların bilgisi ve gözetimi altında, yasadışı veya şüpheli sevkiyatın bir veya daha fazla Devletin ülkesinden dışarı çıkmasına, içinden geçmesine veya içeri girmesine izin verilmesi tekniğidir.

Madde 3 Kapsam

1. Bu Sözleşme, hükümlerine uygun olarak, yolsuzluğun önlenmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin dondurulması, bunlara el konulması, müsadere ve iadesine uygulanır.
2. Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla, aksi belirtilmediği sürece, Sözleşmede yer alan suçların devletin malvarlığına zarar veya ziyan vermiş olması gerekli değildir.

Madde 4 **Egemenliğin Korunması**

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerini, Devletlerin egemen eşitliği, ülke bütünlüğü ve diğer Devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine uygun bir biçimde yerine getireceklerdir.
2. Bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, bir Taraf Devlete, bir diğer Devletin ülkesi içinde, diğer Devletin iç hukukunun münhasıran kendi makamları için saklı tuttuğu yargı yetkisini kullanma ve işlevleri icra etme yetkisi vermeyecektir.

BÖLÜM II **ÖNLEYİCİ TEDBİRLER**

Madde 5 **Yolsuzluğa Karşı Önleyici Politikalar ve Uygulamalar**

- 1) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, toplumsal katılımı teşvik eden ve hukukun üstünlüğü, kamusal işlerin ve kamu mallarının düzgün yönetimi, dürüstlük, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerini yansıtan, etkin ve eşgüdümlü yolsuzlukla mücadele politikaları geliştirecek, uygulayacak ya da sürdürecektir.
- 2) Her Taraf Devlet, yolsuzluğun önlenmesi amacıyla etkin uygulamaları oluşturmak ve teşvik etmek için çaba gösterecektir.
- 3) Her Taraf Devlet, ilgili yasal mevzuatını ve idarî önlemlerini, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesine yönelik yeterliliklerini tespit etmek amacıyla düzenli aralıklarla değerlendirmeye almak için gayret gösterecektir.
- 4) Taraf Devletler, uygun olduğu ölçüde ve hukuk sistemlerinin temel ilkelerine uygun olarak, bu maddede belirtilen önlemleri teşvik etmek ve geliştirmek için birbirleriyle ve ilgili uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliği yapacaktır. Bu işbirliği, yolsuzluğun önlenmesini amaçlayan uluslararası program ve projelere katılımı kapsayabilir.

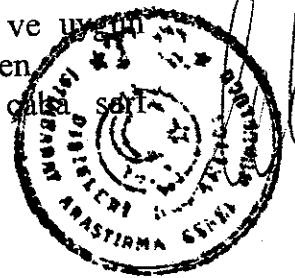

Madde 6
Yolsuzluğa Karşı Önleyici Birim ya da Birimler

- 1) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak;
 - a) Bu Sözleşmenin 5 inci maddesinde belirtilen politikaları uygulamak ve uygun olan hallerde, bu politikaların uygulanmasını kontrol ve koordine etmek;
 - b) Yolsuzluğun önlenmesi hakkında bilgiyi arttırmak ve yaymak, suretiyle veya benzer yollarla yolsuzluğu önleyen uygun birim ya da birimleri oluşturacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen birim ya da birimlere, görevlerini etkin bir biçimde ve gereksiz etkilerden uzak olarak yerine getirebilmeleri için gerekli özerkliği tanıyacaktır. Gerekli maddî kaynaklar ve uzman personel ile bu personelin görevini yerine getirmek için ihtiyaç duyduğu eğitim sağlanmalıdır.
- 3) Her Taraf Devlet, yolsuzluğun önlenmesi amacına yönelik özel önlemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasında diğer Taraf Devletlere yardım edebilecek makam veya makamların isim ve adreslerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildireceklerdir.

Madde 7
Kamu Sektörü

- 1) Her Taraf Devlet, uygun olan hallerde ve hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, memurların ve uygun olan hallerde, seçimle gelmeyen diğer kamu görevlilerinin istihdamı, çalıştırılması, terfileri ve emeklilikleri için:
 - a) Verimlilik ve saydamlık ilkeleri ile liyakat, eşitlik ve yetenek gibi nesnel kıstaslara dayalı,
 - b) Özellikle yolsuzluğa müsait kamu görevleri için görevlilerin seçim ve eğitimi ile uygun olan hallerde, bu görevlilerin diğer görevlere rotasyonuna yönelik yeterli usulleri kapsayan,
 - c) Taraf Devletin ekonomik kalkınmışlık düzeyini dikkate alarak, yeterli ücret ve adil maaş dereceleri geliştiren,
 - d) Kamu görevlilerinin, kamu görevlerinin doğru, onurlu ve düzgün bir biçimde ifasının gereklerini yerine getirebilmelerini sağlayacak ve onları, görevlerinin ifasının özünde mevcut olan yolsuzluk riski hakkında bilinçlerinin geliştirilmesine yönelik, uygulanabilir alanlarda davranış ilke ve standartlarına da atıfta bulunabilen, özel ve kamu eğitim ile donatacak öğretim ve eğitim programlarını teşvik eden sistemleri kabul etmek, uygulamak ve güçlendirmek için çalışacakları edebileceklerdir.

- 2) Her Taraf Devlet ayrıca, bu Sözleşmenin amaçları ile uyumlu ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevleri için adaylık ve seçim ile ilgili kısıtları belirlemek üzere uygun yasal ve idarî önlemleri kabul etmeyi değerlendirecektir.
- 3) Her Taraf Devlet ayrıca, bu Sözleşmenin amaçları ile uyumlu ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevleri için seçilecek adayların finansmanında ve uygulanabilen hallerde, siyasî partilerin finansmanında saydamlığı arttıracak uygun yasal ve idarî önlemleri almayı değerlendirecektir.
- 4) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, saydamlığı teşvik edici ve çıkar çatışmalarını önleyici sistemleri kabul etmek, korumak ve güçlendirmek için çaba sarf edecektir.

Madde 8

Kamu Görevlileri İçin Davranış İlkeleri

- 1) Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadele amacıyla, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlileri arasında, diğerlerinin yanı sıra dürüstlüğü, doğruluğu ve sorumluluğu geliştirecektir.
- 2) Her Taraf Devlet, kendi kurumsal ve hukuk sistemi çerçevesinde, kamu görevlerinin doğru, onurlu ve düzgün bir biçimde yerine getirilmesi için davranış ilke ve standartlarını uygulamaya özellikle çaba sarf edecektir.
- 3) Her Taraf Devlet, bu madde hükümlerinin uygulanması amacıyla, uygun olan hallerde ve hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, 12 Aralık 1996 tarih ve 51/59 sayılı BM Genel Kurul Kararına Ek Kamu Görevlileri Uluslararası Davranış İlkeleri gibi bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin ilgili çalışmalarını dikkate alacaktır.
- 4) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerinin görevlerini ifa ederken farkına vardıkları yolsuzluk vak'alarını ilgili makamlara rapor etmelerini kolaylaştıracak önlemleri almayı ve sistemleri kurmayı da değerlendirecektir.
- 5) Her Taraf Devlet, uygun olan hallerde ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerini, diğerlerinin yanı sıra, kamu görevlerinin ifasına ilişkin olarak bir çıkar çatışması yaratabilecek nitelikteki meslek dışı faaliyetlerini, işlerini, yatırımlarını, mal varlıklarını ve aldıkları hediye veya edindikleri faydaları ilgili makamlara bildirmeye zorunlu kılacak önlemleri almaya ve sistemleri kurmaya çaba sarf edecektir.
- 6) Her Taraf Devlet, bu maddeye uygun olarak ihdas edilen ilke ve standartları ihlal eden kamu görevlilerine karşı, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, disiplin önlemlerini veya diğer önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 9
Kamu Alımları ve Kamu Maliyesinin Yönetimi

1. Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, diğerlerinin yanı sıra yolsuzluğun önlenmesinde de etkili olan, saydamlığa, rekabete ve karar alma sürecinde nesnellik ölçütüne dayalı uygun tedarik sistemlerini kurmak için gerekli adımları atacaktır. Bu sistemler, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki hususlara dayanacak ve tatbikatta uygun eşik değerleri dikkate alabilecektir:

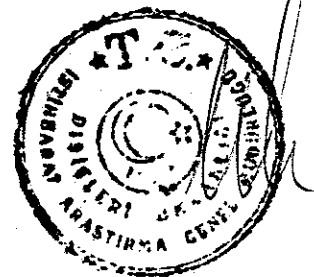
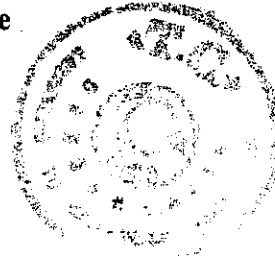
- a) Potansiyel ihale katılımcılarının ihale tekliflerini hazırlamalarına ve sunmalarına yeterince zaman tanıyacak biçimde, ihale davetlerine ve ilgili sözleşme şartlarına ilişkin olanlar dâhil olmak üzere, alım usulleri ve sözleşmeler hakkındaki bilgilerin kamuya duyurulması;
- b) Seçim, ihale ölçütleri ve teklif kuralları dâhil olmak üzere, ihaleye katılım şartlarının önceden belirlenmesi ve yayımlanması;
- c) Kuralların veya usulün doğru olarak uygulandığını sonradan teyit etmeyi kolaylaştırmak amacıyla, kamu alım kararlarında nesnel ve önceden belirlenmiş ölçütlerin kullanılması;
- d) Bu fıkra uyarınca ihdas edilen kurallara veya usule uyulmaması halinde, yasal müracaat hakkını sağlamak üzere, etkili bir itiraz sistemini de içeren etkili bir dâhilî yeniden inceleme sisteminin oluşturulması;
- e) Uygun olan hallerde, kamu alımından sorumlu personele yönelik olarak, belli kamu alımlarına ilişkin menfaat beyanı, personeli değerlendirme usulü ve eğitim şartları gibi konuları düzenlemek üzere önlem alınması.

2) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, kamu maliyesinin yönetiminde saydamlığı ve hesap verilebilirliği geliştirmek için uygun önlemleri alacaktır. Bu önlemler, diğerlerinin yanı sıra;

- a) Ulusal bütçenin kabul usulünü,
- b) Gelir ve giderlere ilişkin raporların zamanında hazırlanmasını,
- c) Bir muhasebe ve denetim standartları sistemini ve gereken gözetimi,
- d) Etkili ve verimli bir risk yönetimi ile dâhilî kontrol sistemlerini; ve
- e) Uygun olan hallerde, bu fıkroda belirtilen koşullara uyulmaması durumunda düzeltici önlemleri kapsayacaktır.

3) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu gelir ve giderlerine ilişkin muhasebe defterlerinin, kayıtların, malî raporların ve diğer belgelerin doğru tutulmasını sağlamak ve bu belgelerin tahrifini önlemek için gerekli hukukî ve idarî önlemleri alacaktır.

Madde 10
Kamuya Rapor Verme

Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadelenin gereğini dikkate alarak, iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde ve uygun olan hallerde, örgütlenmesi, işleyişi ve karar alma süreci dâhil olmak üzere, kamu yönetiminde saydamlığı artırmak için gerekli önlemleri alacaktır. Bu önlemler, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdakileri içerebilir:

- a) Toplum bireylerinin, uygun olan hallerde, kamu yönetiminin örgütlenmesi, işleyişi ve karar alma süreci hakkındaki bilgileri, ve özel yaşamın ve kişisel bilgilerin korunmasına özen göstererek, toplum bireylerini ilgilendiren kararlara ve yasal düzenlemelere ilişkin bilgileri edinmelerine olanak tanıyacak usul ve düzenlemelerin kabul edilmesi;
- b) Uygun olan hallerde, kamunun karar vermeye yetkili makamlara ulaşmasını kolaylaştırmak üzere idarî usullerin basitleştirilmesi; ve
- c) Kamu yönetimindeki yolsuzluk riskleri hakkında düzenli aralıklarla hazırlanacak raporları da kapsayabilecek bilgilerin yayımlanması.

Madde 11

Yargı ve Kovuşturma Hizmetlerine İlişkin Önlemler

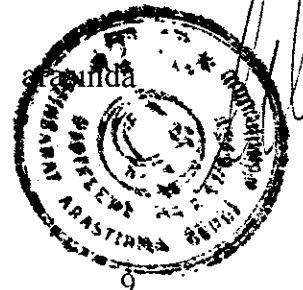
- 1) Her Taraf Devlet, yargının bağımsızlığını ve yolsuzlukla mücadele alanındaki önemli rolünü hatırla tutarak, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun biçimde ve yargı bağımsızlığını zedelemeyen, dürüstlüğü güçlendirmek ve yargı mensupları arasında yolsuzluğa fırsat verecek durumları önlemek için önlemler alacaktır. Bu önlemler, yargı mensuplarının davranış kurallarını içerebilir.
- 2) Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca alınanlarla aynı etkideki önlemler, Taraf Devletlerin yargısının bir parçasını oluşturmayan, ancak yargı hizmetlerine benzer bağımsızlığa sahip olan kovuşturma hizmetleri için kabul edilebilir ve uygulanabilir.

Madde 12

Özel Sektör

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzluğun özel sektöre sirayetini önlemek ve özel sektörde muhasebe ve denetim standartlarını yükseltmek amacıyla önlemler alacak ve uygun olan hallerde, bu önlemlerin ihlaline karşı etkin, orantılı ve caydırıcı hukukî, idarî ve cezaî yaptırımlar getirecektir.
- 2) Bu amaçlara ulaşmak için alınacak önlemler, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdakileri içerebilir:

- a) Yasa uygulayıcı kurumlar ile ilgili özel kuruluşlar arasında işbirliğinin geliştirilmesi;

- b) Ticarî faaliyetlerin ve ilgili bütün mesleklerin doğru, onurlu ve düzgün bir biçimde yürütülmesi, çıkar çatışmalarının önlenmesi ve ticarî işletmelerin kendi aralarında ve Devlet ile akdî ilişkilerinde iyi ticarî uygulamaların kullanımının geliştirilmesine yönelik davranış ilkeleri dâhil olmak üzere, ilgili özel kuruluşların dürüstlüğüni korumaya yönelik standart ve usullerin geliştirilmesinin teşvik edilmesi;
- c) Uygun olan hallerde, şirketlerin kuruluşu aşamasında ve yönetiminde yer alan tüzel ve gerçek kişilerin kimliklerine ilişkin önlemleri de içerecek şekilde, özel kuruluşlar arasında saydamlığın artırılması;
- d) Kamu kurumlarınca ticarî faaliyetler için verilen lisans ve yardımlara ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere, özel kuruluşları düzenleyen usullerin kötüye kullanılmasının önlenmesi;
- e) Önceden yürüttükleri veya idarecisi oldukları görevleri yeni faaliyetleri veya yeni işleri ile doğrudan ilişkili olan eski kamu görevlilerinin, görevlerinden istifa ettikten veya emekli olduktan sonra, uygun biçimde ve makul bir süre için mesleki faaliyetlerine veya özel sektörde istihdam edilmelerine kısıtlama getirilmesi yoluyla çıkar çatışmalarının önlenmesi;
- f) Yapı ve büyüklüklerini dikkate alarak, özel girişimlerin, yolsuzluk faaliyetlerinin fark edilmesi ve önlenmesine yardımcı olacak yeterli iç denetim yollarına sahip olmasının ve bu özel girişimlerin muhasebe kayıtlarının ve gerekli malî raporlarının uygun denetim ve tasdik usullerine tâbi olmasının sağlanması.
- 3) Yolsuzluğun önlenmesi amacıyla her Taraf Devlet, defter ve kayıtların tutulmasına, malî raporların beyan edilmesine ve muhasebe ve denetleme standartlarına ilişkin kanun ve tüzüklerine uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlardan herhangi birisinin işlenmesi amacına yönelik aşağıdaki eylemleri yasaklayacaktır:
- a) Kayıt dışı hesap tutulması;
- b) Kayıt dışı veya yeterince tespit edilmemiş işlemler yapılması;
- c) Var olmayan gider kaydı tutulması;
- d) Konusu çarpıtılarak borç kaydedilmesi;
- e) Sahte belge kullanımı; ve
- f) Muhasebe belgelerinin kasıtlı olarak yasanın öngördüğü süreden evvel imhası.
- 4) Hiçbir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 15 inci ve 16 ncı maddelerine uygun olarak ihdas edilmiş suçların kurucu unsurlarından biri olan rüşvet niteliğindeki giderlerin ve uygun olan hallerde, yolsuzluğu kolaylaştıran diğer giderlerin vergiden mahsup edilebilmesine izin vermeyecektir.

Madde 13
Toplumsal katılım

1) Her Taraf Devlet, olanakları ölçüsünde ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzlukla mücadelede, yolsuzluğun önlenmesinde ve yolsuzluğun varlığı, nedenleri, boyutları ve yönelttiği tehdit hakkında toplumsal bilinci yükseltmek amacıyla sivil toplum, hükümet dışı kuruluşlar ve yerel toplum örgütleri gibi kamu sektörü dışındaki bireylerin ve grupların aktif katılımını geliştirmek için uygun önlemleri alacaktır. Bu katılım aşağıdaki önlemlerle güçlendirilmelidir:

- a) Kamunun karar alma sürecine katkısının teşvik edilmesi ve saydamlığın artırılması;
- b) Kamunun bilgiye etkin bir biçimde ulaşmasının sağlanması;
- c) Yolsuzluğun hoş görülmemesine yönelik olarak kamuyu bilgilendirme faaliyetlerinin ve okul ve üniversite müfredatı dâhil olmak üzere kamu eğitim programlarının yürütülmesi;
- d) Yolsuzlukla ilgili bilgiyi araştırma, alma, yayımlama ve dağıtma özgürlüğüne saygı gösterilmesi, teşvik edilmesi ve korunması. Söz konusu özgürlük sadece;
 - i) Başkalarının haklarına ve itibarına saygı gösterilmesi;
 - ii) Ulusal güvenlik veya kamu düzeni veya kamu sağlığı yahut ahlâkın korunması için,gerekli olan hallerde ve kanunla belli kısıtlamalara tâbi tutulabilir.

2) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmede atıfta bulunulan ilgili yolsuzlukla mücadele birimlerinin kamu tarafından bilinmesini sağlamak için uygun önlemleri alacak ve kamunun, uygun olan hallerde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlardan birini teşkil ettiği düşünülen herhangi bir vak'ayı, isim dahi belirtmeksizin bildirmek üzere bu birimlere ulaşmasını sağlayacaktır.

Madde 14

Karapara Aklamayla Mücadele Önlemleri

1) Her Taraf Devlet;

- a) Karapara aklamanın her biçimini önlemek ve tespit etmek için, kendi yetkisi dâhilinde, para ve kıymetlerin transferi için resmî veya gayriresmî hizmet veren gerçek veya tüzel kişiler dâhil olmak üzere, bankalar ve bankalar dışındaki malî kuruluşlar ve uygun olan hallerde, özellikle karapara aklamaya müsait diğer kurumlar için kapsamlı bir düzenleyici ve denetleyici iç sistem oluşturacaktır. Bu sistem müşterinin ve uygun hallerde, yararlanıcı hesap sahibinin kimliğinin tespitini, kayıt tutulmasını ve şüpheli işlemlerin bildirilmesini zorunlu kılacaktır.
- b) Bu Sözleşmenin 46 ncı maddesindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, (iç hukukunca uygun olan hallerde, adli makamlar da dâhil)

karapara aklamayla mücadelede hasredilmiş idarî makamlar, düzenleyici makamlar, kolluk makamları ve diğer makamların, iç hukukunda öngörülen koşullar dâhilinde, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği yapma ve bilgi değişiminde bulunma olanağına sahip olmalarını sağlayacak ve bu amaçla, muhtemel karapara aklamaya ilişkin bilginin toplanması, analizi ve dağıtılması için ulusal bir merkez olarak hizmet verecek bir malî istihbarat biriminin kurulmasını değerlendirecektir.

- 2) Taraf Devletler, bilginin yerinde kullanımını temin etmek kaydıyla ve yasal sermayenin dolaşımını herhangi bir biçimde engellemeksizin, paranın ve kıymetli evrakın sınırları içindeki dolaşımının denetlenmesi ve izlenmesi için makul önlemlerin uygulanmasını değerlendireceklerdir. Bu tür önlemler, kişi ve kuruluşların önemli miktarda para ve kıymetli evrakın sınır ötesi nakline ilişkin bildirimde bulunma zorunluluğunu içerebilir.
- 3) Taraf Devletler, para havale edenler de dâhil olmak üzere, malî kuruluşların aşağıdaki hususları yerine getirmelerini sağlayacak uygun ve makul önlemleri uygulamayı değerlendireceklerdir:
 - a) Fonların elektronik transferine ve ilgili mesajlara ilişkin formlara transfer edenle ilgili doğru ve anlamlı bilgi konulması;
 - b) Bu bilginin, ödemelerin her aşamasında yer almasının sağlanması; ve
 - c) Kaynak hakkında tam bilgi içermeyen fonların transferlerinin sıkı bir incelemeye tâbi tutulması.
- 4) Taraf Devletler, bu maddeye dayanarak düzenleyici ve denetleyici bir dahili rejim kurarken, bu Sözleşmenin diğer maddelerinin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin karapara aklamaya karşı ilgili girişimlerini kılavuz olarak kullanmaya davet olunurlar.
- 5) Taraf Devletler, karapara aklamayla mücadele etmek için, adli makamlar, kolluk makamları ve malî yönden düzenleyici makamlar arasındaki küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve ikili işbirliğini geliştirmek ve teşvik etmek için çaba göstereceklerdir.

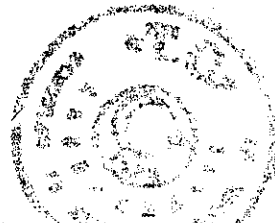
BÖLÜM III

SUÇ OLARAK DÜZENLEME VE YASA UYGULAMA

Madde 15

Ulusal Kamu Görevlilerinin Rüşveti

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

- a) Bir kamu görevlisine, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Bir kamu görevlisinin, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için, kendisi ya da üçüncü bir kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesi.

Madde 16

Yabancı Kamu Görevlilerinin ve Uluslararası Kamu Kuruluşu Görevlilerinin Rüşveti

- 1) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, uluslararası ticaretin yürütülmesinde iş ya da başka haksız menfaat elde etmek yahut sürdürmek amacıyla, yabancı bir kamu görevlisi veya bir uluslararası kamu kuruluşu görevlisine, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesini, teklif edilmesini veya sağlanmasını suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, yabancı bir kamu görevlisi veya bir uluslararası kamu kuruluşu görevlisinin, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 17

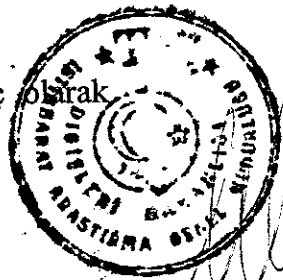
Malvarlığının Kamu Görevlilerince Zimmete Geçirilmesi, Kötüye Kullanılması ya da Diğer Biçimlere Dönüştürülmesi

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin, görevi gereği kendisine emanet edilen herhangi bir malvarlığını, kamu veya özel fonları ya da menkul kıymetleri yahut değer taşıyan diğer herhangi bir şeyi, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş menfaatine zimmetine geçirmesini, kötüye kullanmasını ve diğer biçimlere dönüştürmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 18

Nüfuz Ticareti

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir:

- a) Bir kamu görevlisine veya bir başka kişiye, Taraf Devletin idaresinden veya bir kamu makamından kendisini buna teşvik eden kişi veya başka bir kişi lehine haksız bir menfaat elde etmeyi teminen gerçek veya sözde nüfuzunu kötüye kullanması için, doğrudan veya dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Bir kamu görevlisi veya başka bir kişinin, Taraf Devletin idaresinden veya bir kamu makamından haksız bir menfaat elde etmeyi teminen gerçek veya sözde nüfuzunu kötüye kullanması için, kendisi veya bir başka kişi lehine, doğrudan veya dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesi.

Madde 19 **Görevi Kötüye Kullanma**

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin, görevini yerine getirirken, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine haksız bir menfaat sağlamak amacıyla, yasalara aykırı olarak bir işlem yapması ya da yapmaktan kaçınması suretiyle görevini ya da konumunu kötüye kullanmasını suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

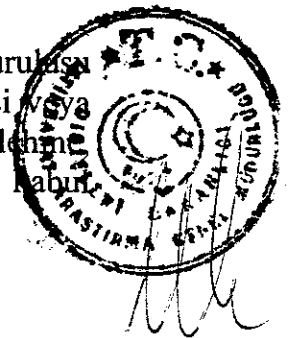
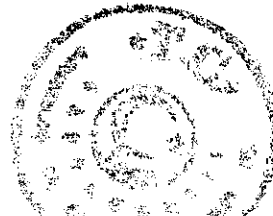
Madde 20 **Haksız Zenginleşme**

Her Taraf Devlet, anayasasına ve hukuk sisteminin temel ilkelerine bağlı olarak, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin yasal geliri ile bağlantılı olarak makul bir açıklama getiremediği, malvarlığında önemli bir artış olan haksız zenginleşmeyi suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 21 **Özel Sektörde Rüşvet**

Her Taraf Devlet, ekonomik, malî ve ticarî faaliyetler sırasında kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

- a) Bir özel sektör kuruluşunda herhangi bir sıfatla çalışan veya kuruluşu yöneten bir kişiye, görevini ihlal edecek biçimde hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması amacıyla, kendisi ya da bir başka kişi lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Bir özel sektör kuruluşunda herhangi bir sıfatla çalışan veya kuruluşu yöneten bir kişinin, görevini ihlal edecek biçimde hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması amacıyla, kendisi ya da bir başka kişi lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesi.

Madde 22

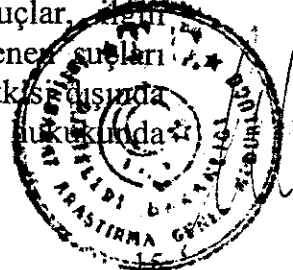
Özel Sektörde Zimmet

Her Taraf Devlet, ekonomik, malî ve ticarî faaliyetler sırasında kasten işlenmesi halinde, bir özel sektör kuruluşunda herhangi bir sıfatla çalışan veya kuruluşu yöneten bir kişinin, görevi dolayısıyla kendisine emanet edilen herhangi bir malvarlığını, özel fonları ya da menkul kıymetleri yahut değer taşıyan herhangi bir şeyi zimmetine geçirmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 23

Suç Gelirlerinin Aklanması

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:
 - a) i) Malvarlığının yasadışı kaynağını gizlemek ya da değiştirmek yahut bir öncül suçun işlenmesine karışan bir kişiye eyleminin yasal sonuçlarından kurtulması için yardım etmek amacıyla, suç geliri olduğunu bilerek, bu malvarlığının dönüştürülmesi ya da transfer edilmesi;
 - ii) Bir malvarlığının, suç geliri olduğunu bilerek, gerçek mahiyetinin, kaynağının, yerinin, tasarrufunun, hareketlerinin ya da mülkiyetinin yahut malvarlığına ilişkin hakların gizlenmesi ya da değiştirilmesi.
 - b) Hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalarak;
 - i) Teslim alındığında suç geliri olduğu bilinen malvarlığının edinilmesi, bulundurulması ya da kullanılması;
 - ii) Bu maddeye uygun olarak ihdas edilen herhangi bir suçun işlenmesinde ya da işlenme teşebbüsünde yer almak, iştirak etmek veya tertip kurmak ve bu suçların işlenmesine yardım etmek, teşvikte bulunmak, kolaylaştırmak veya yol göstermek.
- 2) Bu maddenin 1 inci fıkrasındaki hükümlerin yerine getirilmesi veya uygulanması amacıyla:
- a) Her Taraf Devlet, 1 inci fıkradaki hükümleri en geniş öncül suç grubuna uygulamaya çalışacaktır;
 - b) Her Taraf Devlet, en azından, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kapsamlı bir bölümünü öncül suç olarak hukukuna dâhil edecektir;
 - c) Yukarıdaki (b) bendinin amaçları bakımından öncül suçlar, Devletin hem yargı yetkisi dâhilinde, hem de dışında işlenen suçları kapsayacaktır. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin yargı yetkisi dışında işlenen suçlar, sadece ilgili eylemin gerçekleştiği Devletin iç hukukunda

- bir adli suç oluşturuyorsa ve bu madde hükümlerini yerine getirecek ya da uygulayacak Taraf Devletin ülkesinde işlenmesi halinde, o ülkenin hukukuna göre bir adli suç oluşturacaksa, öncül suç teşkil edecektir;
- d) Her Taraf Devlet, bu maddeyi y r rl ge koyan yasalarının ve bu yasalarda yapılacak müteakip değişikliklerin ya da bunların bir tanımının  rneklelerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine sunacaktır;
- e) Bir Taraf Devletin i  hukukunun temel ilkelerinin gerektirdiği hallerde, bu maddenin 1 inci fıkrasında düzenlenen suçların, öncül suç işleyen kişilere uygulanmaması sağlanabilir.

Madde 24 **Gizleme**

Bu Sözleşmenin 23 üncü maddesindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara iştirak edilmeksizin, söz konusu suçların işlenmesinden sonra kasten işlenmesi halinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların sonucunda elde edildiğini bilerek bir malvarlığının gizlenmesini ve sürekli olarak alıkonulmasını suç olarak düzenleyecek yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

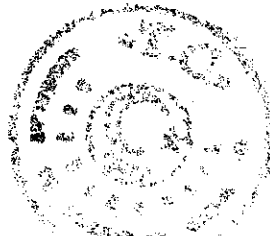
Madde 25 **Adaletin Engellenmesi**

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

- a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçların işlenmesine ilişkin davalarda gerçek dışı tanık ifadesi verilmesini sağlamak ya da tanıklık yapılmasına yahut delil sunulmasına müdahalede bulunmak için fiziksel güç kullanımı, tehdit veya korkutmaya başvurulması veya haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Yargı görevlileri ya da yasa uygulayıcıların, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçların işlenmesine ilişkin resmi görevlerini yerine getirmelerine fiziksel güç kullanımı, tehdit ya da korkutma yoluyla müdahalede bulunulması. Bu bentteki hiçbir hüküm, Taraf Devletlerin diğer sınıflardaki kamu görevlilerini koruyacak mevzuata sahip olma hakkına halel getirmez.

Madde 26 **Tüzel Kişilerin Sorumluluğu**

- 1) Her Taraf Devlet, hukuk ilkelerine uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlara iştirak etmeleri durumunda tüzel kişilerin sorumluluğunu tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

- 2) Taraf Devletin hukuk ilkelerine bağı kalınarak, tüzel kişilerin sorumluluğı cezaî, hukukî veya idarî olabilir.
- 3) Bu sorumluluk, suçları işleyen gerçek kişilerin cezaî sorumluluklarına etki etmez.
- 4) Her Taraf Devlet, özellikle, bu maddeye uygun olarak sorumlu tutulan tüzel kişilerin, malî yaptırımları da kapsayan etkin, orantılı ve caydırıcı cezaî ya da cezaî olmayan yaptırımlara tâbi olmasını sağlayacaktır.

Madde 27 **İştirak ve Teşebbüs**

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesine ortak, yardımcı veya teşvik edici gibi herhangi bir sıfatla iştiraki suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesine teşebbüsü suç olarak düzenleyen yasal ve gerekli diğer önlemleri alabilir.
- 3) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara hazırlık yapılmasını suç olarak düzenleyen yasal ve gerekli diğer önlemleri alabilir.

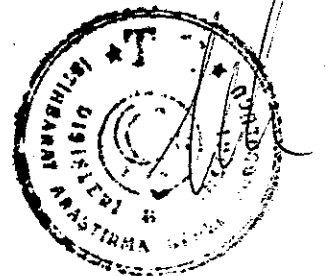
Madde 28 **Bir Suçun Unsurları Olarak Bilgi, Kasıt ve Amaç**

Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun unsurunu teşkil eden bilgi, kasıt ve amaç, nesnel vak'alara dayanan durumlardan çıkarılabilir.

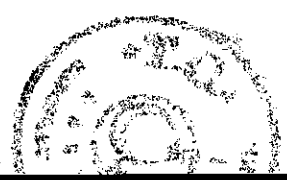
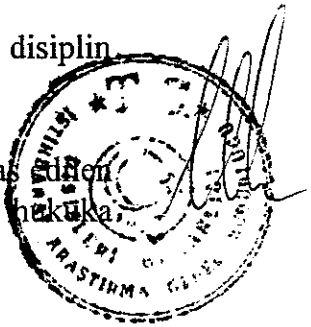
Madde 29 **Zamanaşımı**

Her Taraf Devlet, uygun olan hallerde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen herhangi bir suça yönelik adlî takibata başlamak için iç hukukunda uzun bir zamanaşımı süresi tesis edecek; suç isnat edilen kişinin adaletten kaçması halinde ise, daha uzun bir zamanaşımı süresi tesis edecek ya da zamanaşımının durmasını sağlayacaktır.

Madde 30 **Kovuşturma, Yargılama ve Yaptırımlar**

- 1) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesini, o suçun ağırlığını dikkate alacak biçimde yaptırımlara tâbi tutacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, hukuk sistemine ve anayasal ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerine görevlerini ifa etmeleri için tanıdığı dokunulmazlık veya adli ayrıcalıklar ile gerektiğinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların soruşturulması, kovuşturulması ve yargılanması olasılığı arasında uygun bir denge kurmak ve sürdürmek için gerekli önlemleri alacaktır.
- 3) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçları işleyenlerin kovuşturulmasına yönelik iç hukukundaki takdire dayalı tüm yasal yetkilerinin, bu suçlara ilişkin yasa uygulama önlemlerinin etkinliğini en üst düzeye çıkaracak ve bu tür suçların işlenmesinin caydırılması ihtiyacına gereken ehemmiyeti verecek biçimde kullanılmasını sağlamak için çaba gösterecektir.
- 4) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlar söz konusu olduğunda, iç hukukuna uygun biçimde ve savunma hakkına gereken saygıyı göstererek, devam eden ya da temyiz edilen davalarda tahliye kararı için öngörülecek şartların, davalının müteakip yargılamalarda hazır bulunması zorunluluğunu dikkate almasını sağlamak için uygun önlemleri alacaktır.
- 5) Her Taraf Devlet, hükümlülerin erken salıverilmesi veya şartla tahliye edilmeleri olasılığını değerlendirirken işlenen suçların ağırlığını göz önünde bulunduracaktır.
- 6) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak ve masumiyet ilkesini hatırd tutarak, kendisine bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç isnat edilen bir kamu görevlisinin, gerektiğinde, uygun makamlarca görevden el çektilmesi, açığa alınması veya yeniden görevlendirilmesi için düzenleme yapmayı değerlendirecektir.
- 7) İşlenen suçun ağırlığının gerektirdiği hallerde, her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun ölçüde, bu Sözleşmede belirtilen suçlardan mahkum olan kişilerin, mahkeme kararı veya diğer uygun yollarla, iç hukukunda belirtilen bir süre için;
 - a) Bir kamu görevini ifa etmekten; ve
 - b) Kısmen ya da tamamen Devlete ait bir işletmede görev yapmaktan, men edilmesi için düzenleme yapmayı değerlendirecektir.
- 8) Bu maddenin 1 inci fıkrası, yetkili makamların memurlara yönelik disiplin yetkilerinin kullanılmasına hâlel getirmez.
- 9) Bu Sözleşmede yer alan hiçbir husus, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların ve yapılabilecek hukukî savunmaların ya da işlemin hukuka

uygunluğunu denetleyen diğer hukuk ilkelerinin tanımının Taraf Devletin iç hukuku tarafından yapılacağı ilkesini ve bu suçların, Taraf Devletin iç hukukuna göre kovuşturulup cezalandırılmasını etkilemeyecektir.

- 10) Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlardan mahkum olan kişilerin toplum ile yeniden bütünleşmesini teşvik etmek için çaba sarf edecektir.

Madde 31

Dondurma, El koyma ve Müsadere

1. Taraf Devletler, iç hukuk sistemlerinin elverdiği en geniş biçimde aşağıdakilerin müsaderesinin sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır:

- a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlardan elde edilen suç geliri veya değeri bunlara tekabül eden malvarlığı;
- b) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarda kullanılmış veya kullanılması amaçlanan malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçler.

2. Taraf Devletler, muhtemel bir müsadere amacıyla, bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsedilen herhangi bir malın tespitin, izlenmesinin, dondurulmasının veya el konulmasının sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır.

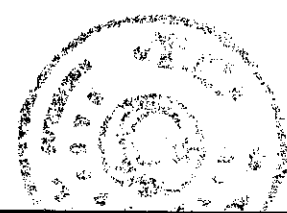
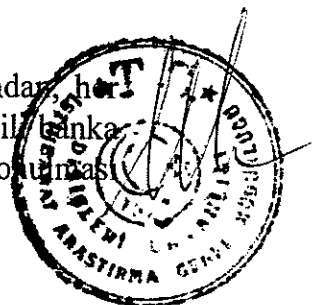
3. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarına konu olan dondurulmuş, el konulmuş veya müsadere edilmiş malın yetkili makamlar tarafından yönetimini düzenlemek için yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

4. Eğer suç geliri kısmen veya tamamen başka bir malvarlığına dönüştürülmüş veya çevrilmiş ise, söz konusu gelirin yerine bu malvarlığı, bu maddede belirtilen önlemlere tâbi tutulacaktır.

5. Eğer suç geliri meşru kaynaklardan kazanılan bir malvarlığı ile karıştırılmış ise, bu tür malvarlığı, dondurma veya el koymaya ilişkin yetkilere hâle gelmeksizin, karıştırılmış suç gelirinin takdir edilen değerine kadar müsadereye tâbi olacaktır.

6. Suç gelirinden veya suç gelirinin dönüştürüldüğü veya çevrildiği malvarlığından veya suç gelirinin içine karışmış olduğu malvarlığından elde edilen kazanç veya diğer menfaatler de, suç gelirleri ile aynı biçim ve ölçüde, bu maddede belirtilen önlemlere tâbi tutulacaktır.

7. Bu madde ile bu Sözleşmenin 55 inci maddesinin amaçları bakımından, Taraf Devlet, kendi mahkemelerini veya diğer yetkili makamlarını, ilgili banka kayıtlarının veya malî veya ticarî kayıtların ibrazı veya bunlara el konulmasını

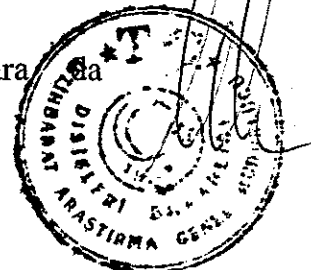
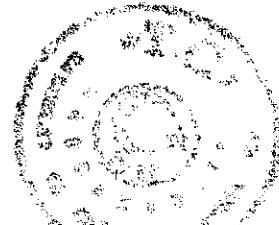
için emir vermeye yetkili kılacaktır. Taraf Devletler, bu maddenin hükümlerini uygulamaktan, bankacılık sırrı gerekçesiyle kaçınamayacaklardır.

8. Taraf Devletler, iç hukukunun temel ilkeleriyle ve yargılama ve diğer işlemlerin özüyle uyumlu olduğu ölçüde, bir sanığın, iddia edilen suç gelirinin veya müsadereye tâbi diğer malvarlığının meşru kaynağını göstermeye zorunlu kılınması olasılığını değerlendirebilirler.
9. Bu madde hükümleri, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına zarar verecek biçimde yorumlanamaz.
10. Bu maddede yer alan hiçbir hüküm, söz konusu önlemlerin bir Taraf Devletin iç hukuk hükümlerine uygun ve tâbi olarak tanımlanması ve uygulanması ilkesini etkilemeyecektir.

Madde 32

Tanıkların, Bilirkişilerin ve Mağdurların Korunması

- 1) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara ilişkin ifade veren tanık ve bilirkişilere ve uygun olduğu ölçüde, akraba ve yakınlarına yönelik muhtemel mukabele veya tehditlere karşı etkin koruma sağlamak için, iç hukuk sistemine uygun biçimde ve olanakları dâhilindeki uygun önlemleri alacaktır.
- 2) Bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen önlemler, yargılama usulünden kaynaklanan haklar dâhil, sanığın haklarına hâlel getirmeksizin, diğerlerinin yanı sıra aşağıdakileri içerebilir:
 - a) Bu tür kişileri fiziksel olarak korumak için, ihtiyaca göre ve mümkün olduğu ölçüde onları başka yerlere yerleştirmek ve gerektiğinde, bu tür kişilerin kimlikleri ve bulundukları yerlere ilişkin bilgilerin açıklanmaması veya bu bilgilerin açıklanmasına sınırlama getirilmesi gibi usuller tesis etmek;
 - b) Video veya diğer uygun araçlar gibi iletişim teknolojilerinden yararlanılarak ifade alınmasına izin verilmesi örneğinde olduğu üzere, tanık ve bilirkişilerin güvenliğini sağlayacak biçimde ifade vermelerini mümkün kılacak ispat kuralları tesis etmek.
- 3) Taraf Devletler, bu maddenin 1 inci fıkrasında söz konusu kişilerin başka yerlere yerleştirilmesi için, diğer Devletlerle anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendireceklerdir.
- 4) Bu madde hükümleri, tanıklık yapmaları halinde, mağdurlara uygulanacaktır.

- 5) Her Taraf Devlet, iç hukukuna bağlı kalarak, ceza yargılamasının uygun aşamalarında mağdurun suç failleri hakkındaki görüş ve endişelerinin, savunma hakkına halel gelmeyecek biçimde açıklanmasına ve değerlendirilmesine olanak tanıyacaktır.

Madde 33

İhbarda Bulunan Kişilerin Korunması

Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarla ilgili hususlarda yetkili makamlara makul gerekçelerle ve iyi niyetli olarak ihbarda bulunan kişileri haksız muamelelerden koruyacak uygun önlemleri iç hukuk sistemine dâhil etmeyi değerlendirecektir.

Madde 34

Yolsuzluk Eylemlerinin Sonuçları

Üçüncü kişilerin iyi niyetli olarak kazanmış olduğu haklar dikkate alınmak suretiyle, her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde, yolsuzluğun sonuçlarına ilişkin önlemler alacaktır. Bu bağlamda, Taraf Devletler, yolsuzluğu, bir sözleşmenin iptal veya feshedilmesi, bir imtiyaz ya da benzer bir vesikanın geri alınması yahut diğer telafi edici önlemlerin alınmasına ilişkin yasal işlemlerde uygun bir etken olarak değerlendirebilirler.

Madde 35

Zararın Tazmini

Her Taraf Devlet, iç hukuk ilkelerine uygun biçimde, bir yolsuzluk eylemi sonucunda zarara uğrayan kişi ya da kuruluşların, tazminat almak gayesiyle zarardan sorumlu olanlar aleyhine dava açma hakkını haiz olmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri alacaktır.

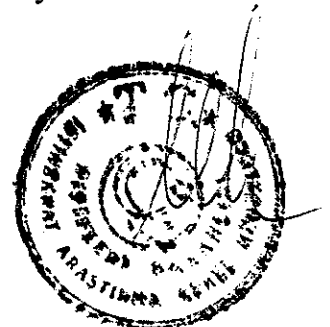
Madde 36

Uzman Makamlar

Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, yasaları uygulama yoluyla yolsuzlukla mücadelede uzmanlaşmış bir birim ya da birimlerin yahut kişilerin mevcudiyetini sağlayacaktır. Bu birim ya da birimler yahut kişilere görevlerini etkin ve dış etkilerden bağımsız bir biçimde yerine getirebilmeleri için Taraf Devletin hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak gerekli bağımsızlık tanınacaktır. Bu kişilere ya da bu birim yahut birimlerin personeline görevlerini yerine getirmek için gerekli eğitim ve kaynaklar temin edilmelidir.

Madde 37

Yasa Uygulayıcı Makamlarla İşbirliği

1. Her Taraf Devlet, bu Sözleşme ile ihdas edilmiş olan bir suçun işlenmesine iştirak eden veya etmiş olan kişilerin, yetkili makamlara, soruşturmaya ve delil elde etmeye yönelik faydalı bilgi sunmasını ve suçluları suç gelirlerinden mahrum kılmaya ve bu gelirlerin geri alınmasına katkı sağlayacak somut yardımlarda bulunmasını teşvik etmek üzere uygun önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet, uygun durumlarda, bu Sözleşme ile ihdas edilmiş bir suçla ilgili soruşturma ya da kovuşturmada önemli işbirliğinde bulunan bir sanığın cezasının hafifletilmesine olanak sağlamayı değerlendirecektir.

3. Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu Sözleşme ile ihdas edilen bir suçla ilgili soruşturma ya da kovuşturmada önemli işbirliğinde bulunan bir kişiyi kovuşturmadan muaf tutma olanağını sağlamayı değerlendirecektir.

4. Bu kişilerin korunması, bu Sözleşmenin 32 nci maddesinde öngörülen biçim uyarlanmak suretiyle yapılacaktır.

5. Taraf Devletlerden birinde oturan ve bu maddenin birinci fıkrasında atıfta bulunulan bir kişinin diğer bir Taraf Devletin yetkili makamlarıyla etkili işbirliği sağlayabilmesi halinde, ilgili Taraf Devletler, iç hukuklarına uygun olarak, bu maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkralarında öngörülen uygulamanın diğer Taraf Devletçe yerine getirilmesi hususunda bir anlaşma veya düzenleme yapılmasını değerlendirebilirler.

Madde 38

Ulusal Makamlar Arasında İşbirliği

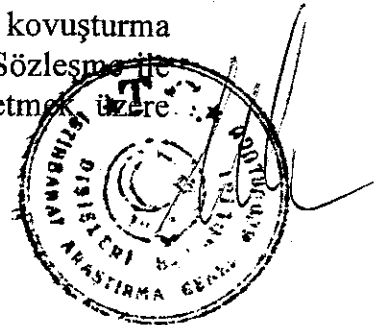
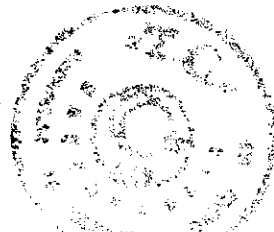
Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, bir tarafta kamu kurumları ve görevlileri, diğer tarafta adli suçların soruşturulması ve kovuşturulmasından sorumlu makamlar arasında işbirliğini teşvik etmek üzere gerekli önlemleri alacaktır. Bu işbirliği aşağıdakileri içerebilir:

- a) Bu Sözleşmenin 15, 21 ve 23 üncü maddeleri uyarınca ihdas edilen suçlardan birisinin işlendiğine inanmak için haklı nedenlerin mevcut olması halinde, kamu kurumları ve görevlilerinin kendi inisiyatifleri ile cezaî soruşturma ve kovuşturmadan sorumlu makamları bilgilendirmeleri; veya
- b) Talep olduğu takdirde, bu makamlara gerekli bütün bilgileri sağlamaları.

Madde 39

Ulusal Makamlar ile Özel Sektör Arasında İşbirliği

1. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, ulusal soruşturma ve kovuşturma makamlarının özel sektör kuruluşları ile, özellikle malî kuruluşlarla, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçların işlenmesini içeren hususlarda işbirliğini teşvik etmek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet kendi vatandaşlarını ve mutat meskeni kendi ülkesinde bulunan diğer kişileri, bu Sözleşme ile ihdas edilen bir suçun işlenmesini ulusal soruşturma ve kovuşturma makamlarına ihbar etme hususunda teşvik etmeyi değerlendirecektir.

Madde 40 **Bankacılık Sırrı**

Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan suçlara ilişkin cezaî soruşturmalarında, banka hesaplarının gizliliğine ilişkin yasalardan kaynaklanan engellerin aşılabilmesi amacıyla iç hukuk sisteminde uygun düzeneklerin mevcut bulunmasını sağlayacaktır.

Madde 41 **Sabıka Kaydı**

Her Taraf Devlet, uygun bulduğu şartlar ve amaçlar dâhilinde, suç isnat edilen bir kişinin başka bir Taraf Devletteki evvelki mahkumiyetini, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suça ilişkin cezaî yargılamalarında kullanmak amacıyla gözönüne almak üzere gerekli yasal ve diğer önlemleri alabilir.

Madde 42 **Yargı Yetkisi**

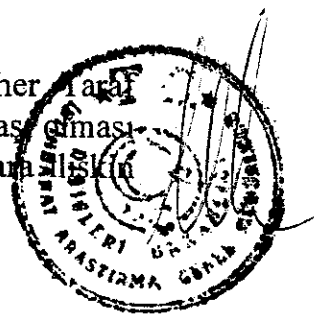
1. Aşağıdaki durumlarda, her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara ilişkin yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

- a) Suç, o Taraf Devletin ülkesinde işlenirse; veya
- b) Suç, işlendiği sırada o Taraf Devletin bayrağını taşıyan bir gemide veya o Taraf Devletin mevzuatına uygun olarak kayıtlı olan hava taşıtında işlenirse.

2. Bir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 4 üncü maddesine bağlı olarak, aşağıdaki durumlarda bu tür suçlardan herhangi birisine ilişkin yargı yetkisini de tesis edebilir:

- a) Suç, o Taraf Devletin bir vatandaşına karşı işlenirse; veya
- b) Suç, o Taraf Devletin bir vatandaşı tarafından veya mutat meskeni o Taraf Devletin ülkesinde bulunan vatansız bir kişi tarafından işlenirse; veya
- c) Suç, bu Sözleşmenin 23 üncü maddesinin 1 (b) (ii) bendinde belirtilen suçlardan birisiyse ve bu Sözleşmenin 23 üncü maddesinin 1 (a) (i) veya (ii) veya (b) (i) bentlerinde belirtilen bir suçun o Devletin ülkesi içinde işlenmesi amacıyla o Devletin ülkesi dışında işlenirse; veya
- d) Suç Taraf Devlete karşı işlenirse.

3. Bu Sözleşmenin 44 üncü maddesinin uygulanması bakımından, her Taraf Devlet, suç isnat edilen ve kendi ülkesinde bulunan bir kişiyi, sırf vatandaş olması gerekçesiyle iade etmediği takdirde, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçlara ilişkin yargı yetkisini tesis etmek üzere gerekli olabilecek önlemleri alacaktır.

4. Her Taraf Devlet ayrıca, suç isnat edilen kişi kendi ülkesinde bulunduğunda ve bu kişiyi iade etmediğinde, bu Sözleşme ile ihdas olunan suçlara ilişkin yargı yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alabilir.

5. Eğer bu maddenin 1 inci veya 2 nci fıkrasına göre yargı yetkisini kullanan bir Taraf Devlete, herhangi bir başka Taraf Devletin aynı eylem dolayısıyla bir soruşturma, kovuşturma veya yargısal bir işlem yürüttüğü bildirildiyse veya söz konusu Taraf Devlet bunu herhangi bir biçimde öğrenmiş ise, bu Taraf Devletlerin yetkili makamları, uygun olan hallerde, yapacakları işlemlerin eşgüdümü amacıyla danışmalarda bulunacaklardır.

6. Bu Sözleşme, genel uluslararası hukuk normları saklı kalmak kaydıyla, bir Taraf Devletin iç hukukuna uygun olarak tesis ettiği cezaî yargılama yetkisini kullanmasını ortadan kaldırmaz.

BÖLÜM IV **ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ**

Madde 43 **Uluslararası İşbirliği**

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin 44 ilâ 50 nci maddelerine uygun olarak cezaî konularda işbirliği yapacaklardır. Uygun olan hallerde ve iç hukuk sistemleri ile uyumlu olduğunda, Taraf Devletler, yolsuzluğa ilişkin hukukî ve idarî hususlardaki soruşturma ve davalarda birbirlerine yardım etmeyi değerlendireceklerdir.

2. Uluslararası işbirliği konularında, çifte cezalandırılabilirliğin zorunlu olduğu hallerde, eğer adli yardımlaşma talebine konu suçu oluşturan fiil iki Taraf Devletin yasalarına göre de bir adli suç ise, kendisinden talepte bulunulan Taraf Devletin yasalarının bu suçu talepte bulunan Taraf Devletin yasalarıyla aynı kategoriye koymasına ya da aynı terminolojiyle adlandırmasına bakılmaksızın, bu zorunluluk yerine getirilmiş sayılır.

Madde 44 **Suçların İadesi**

1. Bu madde, iadeye konu olan suçun hem talepte bulunan, hem de talepte bulunulan Taraf Devletlerin iç hukuklarına göre cezalandırılabilir olması kaydıyla, iade talebine konu olan kişinin talepte bulunulan Taraf Devletin ülkesinde bulunması halinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan suçlara uygulanır.

2. Bu maddenin birinci fıkrasındaki hükme rağmen, bir Taraf Devlet, kendi izin verdiği takdirde, kendi iç hukukunda cezalandırılabilir olmasa da, bu Sözleşmede belirtilen suçlardan herhangi birisi nedeniyle bir kişiyi iade edebilir.

3. Eğer iade talebi birbirinden ayrı birkaç suçu içeriyorsa, bu suçların en az birinin bu madde kapsamında faili iade edilebilir nitelikte olması, diğerlerinin de hapis süresi nedeniyle faili iade edilebilir nitelikte olmamakla birlikte bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarla ilgili olması şartıyla, talepte bulunulan Taraf Devlet bu maddeyi anılan suçlar için de uygulayabilir.

4. Bu maddenin uygulandığı suçların herbiri, Taraf Devletler arasında suçluların iadesine ilişkin herhangi bir andlaşmaya, faili iade edilebilir suçlar olarak dâhil edilmiş sayılacaktır. Taraf Devletler, bu tür suçları, aralarında akdedilecek her iade andlaşmasına faili iade edilebilir suçlar olarak dâhil edecektir. İç hukuku izin veren bir Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi iadeye esas olarak kullandığında, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan hiçbir suçu siyasi suç olarak saymayacaktır.

5. Suçluların iadesini bir andlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet, andlaşma akdetmemiş olduğu diğer bir Taraf Devletten bir iade talebi alması halinde, bu maddenin uygulandığı suçlar bakımından, bu Sözleşmeyi, suçluların iadesi için bir hukuksal dayanak olarak kabul edebilir.

6. Suçluların iadesini bir andlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet;

- a) Bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdiî sırasında, Sözleşmeye taraf diğer Devletlerle suçluların iadesi hususunda işbirliği için, bu Sözleşmeyi hukuksal dayanak olarak kabul edip etmeyeceğini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecek; ve
- b) Bu Sözleşmeyi suçluların iadesi hususunda işbirliği için hukuksal dayanak olarak kabul etmezse, uygun olan hallerde, bu maddeyi uygulamak için, Sözleşmeye taraf diğer Devletlerle suçluların iadesi konusunda andlaşmalar yapmak için çaba gösterecektir.

7. Suçluların iadesini bir andlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandırmayan Taraf Devletler, bu maddenin uygulandığı suçları kendi aralarında iade edilebilir suçlar olarak kabul edeceklerdir.

8. Suçluların iadesi, diğerlerinin yanı sıra, iade için asgarî cezanın gerekliliğine ilişkin koşullar ve talepte bulunulan Taraf Devletin iadenin reddini dayandırabileceği nedenler dâhil, talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukunca veya uygulanabilir iade andlaşmalarınca belirlenmiş koşullara tâbi olacaktır.

9. Taraf Devletler, iç hukuklarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin uygulandığı herhangi bir suçla ilgili iade işlemlerini hızlandırmak ve delil sunma koşullarını kolaylaştırmak için çaba göstereceklerdir.

10. Talepte bulunulan Taraf Devlet, iç hukuk hükümlerine ve taraf olduğu andlaşmaların iadesi andlaşmalarına bağlı kalmak kaydıyla, durumun gerekli ve acil olduğuna kanaat

getirmesi halinde ve talepte bulunan Taraf Devletin istemi üzerine, iadesi istenen ve kendi ülkesinde bulunan bir kişiyi gözaltına alacak veya kişinin iade işlemleri sırasında hazır bulunmasını teminen diğer uygun önlemleri alacaktır.

11. Ülkesinde suç isnat edilen bir kişi bulunan Taraf Devlet, eğer bu maddenin uygulandığı bir suç bakımından bu kişiyi sırf kendi vatandaşı olduğu gerekçesiyle iade etmez ise, iade isteyen Taraf Devletin isteği üzerine, vakit geçirmeksizin, kovuşturma amacıyla, olayı kendi yetkili makamlarına iletmek zorundadır. Bu makamlar, anılan Taraf Devletin iç hukukundaki vahim nitelikli diğer suçlarda olduğu gibi karar alacak ve işlemleri de aynı biçimde yürüteceklerdir. İlgili Taraf Devletler, bu tür bir kovuşturmanın etkinliğini teminen, özellikle usul ve ispata ilişkin konularda, birbirleriyle işbirliği yapacaklardır.

12. Bir Taraf Devlet, vatandaşı olan bir kişiyi iç hukukuna göre, yalnızca kişinin iadesinin veya tesliminin istendiği bir dava veya takibat sonucu çarptırılabilirliği cezayı bu Taraf Devlette çekmesi için geri verilmesi koşuluyla iade veya teslim edebiliyorsa ve bu Taraf Devlet ile iadeyi isteyen Taraf Devlet gerek bu seçenek üzerinde, gerek uygun görecekları diğer şartlarda anlaşmışlarsa, bu biçimde yapılacak şartlı bir iade veya teslim, bu maddenin 11 inci fıkrasında yer alan yükümlülüğün yerine getirilmesi için yeterli olacaktır.

13. Bir hükmün infazı amacıyla yapılan iade talebi, iadesi istenen kişinin talepte bulunulan Taraf Devletin vatandaşı olması nedeniyle reddedilirse, talepte bulunulan Taraf Devlet, talepte bulunan Tarafın başvurusu üzerine, kendi iç hukuku izin verirse ve yasaların gerektirdiği hususlara uygun olarak, talepte bulunan Tarafın iç hukukunca verilmiş cezanın veya geriye kalan kısmının infazını sağlama yollarını araştıracaktır.

14. Bu maddenin uygulandığı suçlarla bağlantılı olarak hakkında yargı işlemleri yürütülen herhangi bir kişiye, davanın bütün safhalarında, kişinin ülkesinde bulunduğu Taraf Devletin iç hukukunca sağlanan bütün hak ve güvencelerin kullanılması da dâhil olmak üzere, adil muamele garantisi verilecektir.

15. Eğer talepte bulunulan Taraf Devletin, talebin bir kişiyi cinsiyeti, ırkı, dini, vatandaşlığı, etnik kökeni veya siyasî görüşleri nedeniyle yargılamak veya cezalandırmak için yapıldığına veya bu nedenlerden herhangi biri bakımından, talebe uymanın anılan kişinin durumuna hâlel getireceğine inanmak için ciddi gerekçeleri bulunuyorsa, bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, iadeye ilişkin bir zorunluluk getirdiği biçiminde yorumlanmayacaktır.

16. Taraf Devletler, sırf suçun malî konuları da kapsadığının değerlendirildiği gerekçesiyle, suçluların iadesi talebini reddedemezler.

17. Talepte bulunulan Taraf Devlet, iadeyi reddetmeden önce, uygun olan hallerde, görüşlerini sunmak ve iddialarına ilişkin bilgi sağlamak için kendisine geniş olanak tanımak amacıyla talepte bulunulan Taraf Devlete danışacaktır.

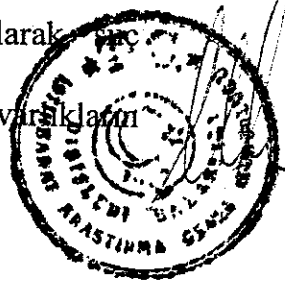
18. Taraf Devletler, iadenin sağlanması veya etkinliğinin artırılması için, ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmak için çaba harcayacaklardır.

Madde 45 **Hükümlülerin Nakli**

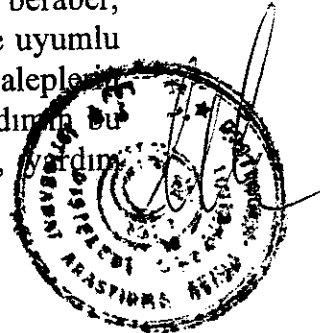
Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlar nedeniyle hapse mahkum olmuş veya diğer hürriyeti bağlayıcı cezalara çarptırılmış kişilerin, cezalarını tamamlamak üzere kendi ülkelerine nakline ilişkin ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendirebilirler.

Madde 46 **Karşılıklı Adli Yardım**

- 1) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturma, kovuşturma ve yargılamalarda birbirlerine en geniş ölçüde karşılıklı adli yardımı sağlayacaklardır.
- 2) Karşılıklı adli yardım, bu Sözleşmenin 26 ncı maddesi uyarınca bir tüzel kişinin talepte bulunan Taraf Devlette sorumlu tutulabileceği suçlarla ilgili soruşturma, kovuşturma ve yargılamalar işlemleri bakımından, talepte bulunan Taraf Devletin ilgili yasaları, andlaşmaları, anlaşmaları ve düzenlemelerine göre mümkün olan en geniş ölçüde sağlanacaktır.
- 3) Bu madde uyarınca sağlanacak karşılıklı adli yardım, aşağıdaki amaçlardan herhangi birisi için talep edilebilir:
 - a) Delil toplamak veya kişilerin ifadesini almak;
 - b) Adli belgelerin tebliğini sağlamak;
 - c) Arama, el koyma ve dondurma işlemlerini yerine getirmek;
 - d) Eşya ve yer incelemesi yapmak;
 - e) Bilgileri, delil olabilecek şeyleri ve bilirkişi görüşlerini temin etmek;
 - f) Resmi daire, banka, şirket veya ticaret kayıtları ve malî kayıtlar dâhil, ilgili belge ve kayıtların asıllarını veya onaylı suretlerini temin etmek;
 - g) Delil elde etme amacıyla suç gelirinin, malvarlığının, araç-gereçlerin ve diğer şeylerin tespiti veya takibi;
 - h) Kişilerin, talepte bulunan Taraf Devlette gönüllü olarak bulunmalarını kolaylaştırmak;
 - i) Talepte bulunan Taraf Devletin iç hukukuna aykırı olmayan diğer her türlü yardımı sağlamak;
 - j) Bu Sözleşmenin V. bölümündeki hükümlere uygun olarak varlıkların gelirlerinin tespiti, dondurulması ve takibi;
 - k) Bu Sözleşmenin V. bölümündeki hükümlere uygun olarak varlıkların geri alınması.

- 4) Bir Taraf Devletin yetkili makamları, iç hukuk saklı kalmak kaydıyla, önceden bir talep olmaksızın, cezaî konulara ilişkin bilgilerin soruşturma ve yargılamaları yürütmede veya başarılı bir biçimde sonuçlandırmada diğer bir Taraf Devletin makamlarına yardımcı olacağına veya o Taraf Devletin bu Sözleşmeye istinaden bir talepte bulunmasıyla sonuçlanacağına inandıkları takdirde, bu tür bilgileri anılan Taraf Devletin yetkili makamlarına iletebilirler.
- 5) Bu maddenin 4 üncü fıkrasına dayanılarak bilgi iletilmesi, bilgiyi temin eden yetkili makamların bulunduğu Devletteki soruşturma ve yargılamalara halel getirmeyecektir. Bilgiyi alan yetkili makamlar anılan bilginin gizli kalması talebine veya kullanımındaki sınırlamalara, geçici bir süre dahi olsa uyacaklardır. Bununla beraber, bu durum, bilgiyi alan Taraf Devleti, sanığın suçsuzluğunu gösterecek bilgileri kendi yargılama süreci sırasında açıklamaktan alıkoymayacaktır. Böyle bir durumda, bilgiyi alan Taraf Devlet, açıklamadan önce bilgiyi veren Taraf Devleti haberdar edecek ve talep edilmiş ise, bilgiyi veren Taraf Devlete danışacaktır. Eğer, istisnaî bir durumda, önceden haber verme olanağı bulunmuyor ise, bilgiyi alan Taraf Devlet, bilgiyi veren Taraf Devleti gecikme olmaksızın açıklamadan haberdar edecektir.
- 6) Bu maddenin hükümleri, karşılıklı adlî yardımı tamamen veya kısmen düzenleyen veya düzenleyecek olan başka herhangi bir ikili veya çok taraflı andlaşmadan kaynaklanan yükümlülükleri etkilemeyecektir.
- 7) Eğer söz konusu Taraf Devletler bir karşılıklı adlî yardım andlaşmasıyla bağlı değillerse, bu maddeye dayanarak yapılan taleplerde, bu maddenin 9 ila 29 uncu fıkraları uygulanacaktır. Taraf Devletler bu tür bir andlaşmayla bağlı iseler, anılan Devletler bu maddenin 9 ilâ 29 uncu fıkralarını uygulamaya karar vermedikçe, o andlaşmanın ilgili hükümleri uygulanacaktır. İşbirliğini kolaylaştıracak ise, Taraf Devletlerin bu fıkraları uygulamaları kuvvetle teşvik edilir.
- 8) Taraf Devletler, bankacılık sırrı gerekçesiyle, bu maddeye istinaden karşılıklı adlî yardımda bulunmayı reddetmeyeceklerdir.
- 9) a) Talepte bulunulan Taraf Devlet, çifte cezalandırılabilirliğin bulunmadığı durumlarda bu maddeye istinaden bir yardım talebine karşılık verirken, bu Sözleşmenin 1 inci maddede öngörülen amaçlarını gözönünde bulunduracaktır;
- b) Taraf Devletler, çifte cezalandırılabilirliğin bulunmadığı gerekçesiyle, bu maddeye istinaden yardımda bulunmayı reddedebilirler. Bununla beraber, talepte bulunulan Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel kavramları ile uyumlu olan durumlarda, zorlayıcı eylem içermeyen yardım sağlayacaktır. Talepler çok cüzi meblağlara ilişkin olması ya da aranılan işbirliği ya da yardımın bu Sözleşmenin başka hükümleri gereğince sağlanabilmesi hallerinde, yardım talepleri reddedilebilir;

c) Her Taraf Devlet, çifte cezalandırılabilirliğin bulunmadığı durumlarda, bu maddeye istinaden daha geniş ölçüde yardımda bulunabilmesini sağlamak için gerekli önlemleri almayı değerlendirebilir.

10) Bir Taraf Devletin ülkesinde tutuklu veya cezasını çekmekte olan ve teşhis, tanıklık veya başka suretle bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturma, kovuşturma veya yargısal işlemler için delil toplamada yardım sağlamak amaçlarıyla başka bir Taraf Devlette bulunması talep edilen bir kişi, aşağıdaki koşullar sağlandığı takdirde nakledilebilir:

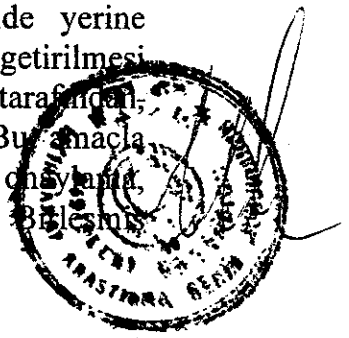
- a) Kişi bilerek ve özgürce rıza gösterirse;
- b) Taraf Devletlerin uygun görebileceği koşullara tâbi olarak, her iki Taraf Devletin yetkili makamları anlaşır.

11) Bu maddenin 10 uncu fıkrasının uygulanması bakımından:

- a) Nakledilecek kişinin bulunduğu Taraf Devlet başka türlü talep etmedikçe veya müsaade etmedikçe, kişinin nakledileceği Taraf Devlet, nakledilen kişiyi gözaltında tutma yetki ve yükümlülüğünü haiz olacaktır;
- b) Her iki Taraf Devletin yetkili makamlarınca önceden veya herhangi bir biçimde kararlaştırıldığı üzere, kişinin nakledildiği Taraf Devlet, kişiyi gönderen Taraf Devlete geri teslim etme yükümlülüğünü gecikmeksizin yerine getirecektir;
- c) Kişinin nakledildiği Taraf Devlet, gönderen Taraf Devletten kişinin geri teslimi için yeni bir iade süreci başlatmasını talep etmeyecektir;
- d) Nakledilen kişinin, nakledildiği Taraf Devlette gözaltında geçirdiği süreler, gönderen Devlette çekmesi gereken cezadan indirilecektir.

12) Bu maddenin 10 uncu ve 11 inci fıkralarına uygun olarak kişiyi nakledecek Taraf Devlet kabul etmedikçe, nakledilen kişi, vatandaşlığına bakılmaksızın, nakleden Devletin ülkesinden ayrılışından evvelki eylemleri, ihmalleri veya mahkumiyetleriyle ilgili olarak, nakledileceği Devletin ülkesinde kovuşturulmayacak, gözaltına alınmayacak, cezalandırılmayacak veya kişisel özgürlüğü bağlayıcı herhangi bir sınırlamaya tâbi tutulmayacaktır.

13) Her Taraf Devlet, karşılıklı adli yardım taleplerini alma ve bunları yerine getirme veya yerine getirilmesi için yetkili makamlara iletme sorumluluğuna ve yetkisine sahip merkezi bir makam belirleyecektir. Bir Taraf Devletin karşılıklı adli yardıma ilişkin ayrı bir sisteminin olduğu özel bir bölge veya ülkesi olması halinde, o bölge veya ülke için aynı işleve sahip ayrı bir merkezi makam belirleyebilir. Merkezi makamlar, alınan taleplerin süratli ve uygun bir biçimde yerine getirilmesini veya iletilmesini sağlayacaklardır. Merkezi makam, yerine getirilmesi için talebi yetkili bir makama iletmesi halinde, talebin yetkili makam tarafından hızlı ve uygun bir biçimde yerine getirilmesini teşvik edecektir. Bu amaçla belirlenen merkezi makam, her Taraf Devletin bu Sözleşmeye ilişkin onay, imza, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerini tevdiî sırasında,

Milletler Genel Sekreterine bildirilecektir. Karşılıklı adli yardım talepleri ve buna ilişkin herhangi bir yazışma Taraf Devletlerce belirlenmiş merkezi makamlara iletilecektir. Bu koşul, bir Taraf Devletin, bu taleplerin ve yazışmaların kendisine diplomatik kanallarla ve acil durumlarda, Taraf Devletlerin kararlaştırdıkları hallerde, mümkünse, Uluslararası Adli Polis Teşkilatı kanalıyla ulaştırılmasını isteme hakkına hâlel getirmeyecektir.

14) Talepler yazılı olarak veya mümkünse yazılı kayıt elde edilmesini sağlayan herhangi bir yolla, talepte bulunulan Devletin kabul edebileceği bir dilde ve o Devletin, bildirim sahî olup olmadığını tespit edebileceği koşullar altında yapılacaktır. Taraf Devletlerin her biri için kabul edilebilir olan dil veya diller, bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdii sırasında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirilecektir. Acil durumlarda ve Taraf Devletlerce kararlaştırıldığı takdirde, talepler sözlü olarak yapılabilir, ancak derhal yazılı olarak teyit edilecektir.

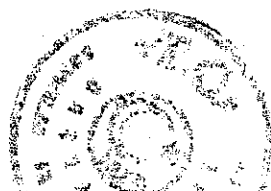
15) Karşılıklı adli yardım için olan bir talep şunları içerecektir:

- a) Talebi yapan makamın adı;
- b) Talebin ilgili olduğu soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın konusu ve mahiyeti ve soruşturmayı, kovuşturmayı ve yargılamayı yürüten makamın adı ve görevleri;
- c) Adli belgelerin tebliği amacıyla yapılanların dışındaki taleplerde, ilgili olayların bir özeti;
- d) İstenen yardımın tanımı ve talepte bulunan Taraf Devletin uyulmasını istediği herhangi bir özel usulün açıklaması;
- e) Mümkün olduğu takdirde, ilgili herhangi bir kişinin kimliği, yeri ve uyruğu; ve
- f) Delilin, bilginin veya işlemin hangi amaçla istendiği.

16) Talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin kendi iç hukukuna uygun olarak yerine getirilmesi için gerekli gördüğünde veya talebin yerine getirilmesine kolaylık sağlayabileceği durumlarda, ek bilgi talep edebilir.

17) Bir talep, talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukuna göre ve bu hukuka aykırılık teşkil etmediği ölçüde ve mümkün olduğunda, talepte belirtilen usullere uygun olarak yerine getirilecektir.

18) Mümkün olduğu ve iç hukukun temel ilkeleriyle uyumlu olduğu her durumda, bir kişi bir Taraf Devletin ülkesinde bulunduğu ve bu kişinin diğer Taraf Devletin adli makamları tarafından tanık veya uzman olarak dinlenmesi gerektiğinde, eğer söz konusu kişinin talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde şahsen hazır bulunması mümkün veya arzulanan bir durum değilse, talepte bulunulan Taraf Devlet, diğerinin talebi üzerine, dinlemenin video konferansı ile yapılmasına izin verebilir. Taraf Devletler, dinlemenin talepte bulunulan

Devletin bir adli makami tarafından yürütülmesine ve talepte bulunulan Taraf Devletin bir adli makamının katılmasına karar verebilirler.

19) Talepte bulunan Taraf Devlet, talebe konu soruşturma, kovuşturma veya yargılamalar için talepte bulunulan Taraf Devlet tarafından sağlanan bilgiyi veya delili, talepte bulunulan Taraf Devletin önceden rızası olmaksızın, talepte belirtilen amaçlar dışında iletmeyecek veya kullanmayacaktır. Bu fıkradaki hiçbir hüküm, talepte bulunan Taraf Devleti, sanığın suçsuzluğunu gösterecek bilgi veya delili kendi yargılaması sırasında açıklamaktan alıkoymayacaktır. Bu son durumda, talepte bulunan Taraf Devlet, açıklamadan önce, talepte bulunulan Taraf Devleti haberdar edecek ve talep edilmişse, talepte bulunan Taraf Devlete danışacaktır. Eğer, istisnai bir durumda, önceden haber verme olanağı bulunmuyor ise, talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devleti gecikmeksizin açıklama hakkında bilgilendirecektir.

20) Talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devletten, talebin yerine getirilmesi bakımından zorunlu olmadığı ölçüde, yapılan talebin ve içeriğinin gizli tutulmasını isteyebilir. Eğer talepte bulunulan Taraf Devlet gizlilik zorunluluğuna uyamaz ise, talepte bulunan Taraf Devleti derhal bilgilendirecektir.

21) Karşılıklı adli yardım talebi aşağıdaki hallerde reddedilebilir:

- a) Talep bu maddenin hükümlerine uygun bir biçimde yapılmaz ise;
- b) Talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin yerine getirilmesinin, egemenliğine, güvenliğine, kamu düzenine veya diğer temel çıkarlarına zarar verebileceği kanaatinde ise;
- c) Talepte bulunulan Taraf Devletin makamlarının, benzer herhangi bir suçun kendi yargı yetkileri dâhilinde soruşturma, kovuşturma ya da yargılamaya tâbi olması halinde, talep edilen işlemi yapması kendi hukukuna göre yasaklanmış ise;
- d) Talebin kabul edilmesi, talepte bulunan Taraf Devletin karşılıklı adli yardıma ilişkin hukuk sistemine aykırı ise.

22) Taraf Devletler, sırf suçun malî konuları da kapsadığının düşünüldüğü gerekçeyle bir karşılıklı adli yardım talebini reddedemezler.

23) Karşılıklı adli yardıma ilişkin herhangi bir ret için gerekçe gösterilecektir.

24) Talepte bulunulan Taraf Devlet, karşılıklı adli yardım talebini mümkün olan en kısa sürede yerine getirecek ve Taraf Devletçe gerekçeleri tercihen talepte belirtilen herhangi bir süreyi, mümkün olduğunca tam olarak göz önünde bulunduracaktır. Talepte bulunan Taraf Devlet, talebi karşılamak amacıyla talepte bulunulan Taraf Devletin aldığı önlemlerin durum ve safhasına ilişkin bilgi almak üzere makul taleplerde bulunabilir. Talepte bulunulan Taraf Devlet, talepte bulunan Taraf Devletin, talebin durumuna ve yerine getirilme safhasına ilişkin makul taleplerini

yanıtlayacaktır. Talepte bulunan Taraf Devlet, istenen yardıma gerek kalmadığı takdirde, talepte bulunulan Taraf Devlete durumu derhal bildirecektir.

25) Karşılıklı adli yardım, devam eden bir soruşturmayı, kovuşturmayı veya yargılamayı olumsuz etkileyebileceği gerekçesiyle, talepte bulunulan Taraf Devletçe ertelenebilir.

26) Bu maddenin 21 inci fıkrasına istinaden bir talebi reddetmeden veya bu maddenin 25 inci fıkrasına istinaden talebin yerine getirilmesini ertelemeden önce, talepte bulunulan Taraf Devlet, gerekli gördüğü bazı kayıt ve koşullarla yardımın yerine getirilip getirilemeyeceğini değerlendirmek üzere talepte bulunan Taraf Devlete danışacaktır. Eğer talepte bulunan Taraf Devlet, bu koşullara tâbi yardımı kabul ederse, söz konusu koşullara uyacaktır.

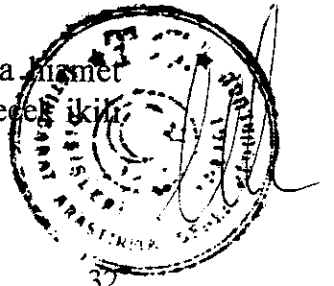
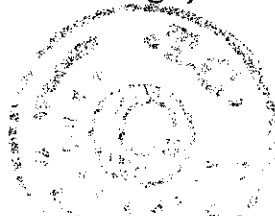
27) Bu maddenin 12 nci fıkrasının uygulanmasına hâlel gelmeksizin, talepte bulunan Taraf Devletin isteği üzerine, talepte bulunan Taraf Devletin ülkesindeki bir yargılamada delil sunmaya veya bir soruşturma, kovuşturma veya yargılamada yardım etmeye rıza gösteren bir tanık, bilirkişi veya başka bir kişi, talepte bulunulan Taraf Devletin ülkesinden ayrılışından evvelki eylemleri, ihmalleri veya mahkumiyetleriyle ilgili olarak, talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde kovuşturulmayacak, gözaltına alınmayacak, cezalandırılmayacak veya kişisel özgürlüğünü kısıtlayıcı herhangi bir sınırlamaya tâbi tutulmayacaktır. Bu tür bir güvence, bu tanık, bilirkişi veya başka kişinin hazır bulunmasının adli makamlarca artık gerekli görülmediğinin resmen bildirildiği tarihten itibaren kesintisiz 15 gün veya Taraf Devletlerce kararlaştırılmış herhangi bir zaman dilimi zarfında ayrılma olanağına sahip olup da talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde kendi isteğiyle kaldığı veya bu ülkeyi terk ettikten sonra kendi isteğiyle geri döndüğü takdirde sona erecektir.

28) Bir talep yerine getirilirken ortaya çıkan olağan masraflar, ilgili Taraf Devletlerce aksi kararlaştırılmadıkça, talepte bulunulan Taraf Devletçe karşılanacaktır. Eğer talebi yerine getirmek için önemli veya olağan dışı masraflar gerekiyor veya gerekecekse, talebin hangi kayıt ve koşullarla yerine getirileceğini ve masrafların nasıl karşılanacağını belirlemek üzere, Taraf Devletler birbirlerine danışacaktır.

29) Talepte bulunulan Taraf Devlet;

- a) Talepte bulunan Taraf Devlete, iç hukukuna göre kamuya açık olan elindeki resmi kayıtların, belgelerin veya bilginin örneklerini verecektir;
- b) Kendi takdiriyle, tamamen, kısmen veya uygun gördüğü koşullara tâbi olarak, iç hukukuna göre kamuya açık olmayan resmi kayıt, belge ve bilgilerin örneklerini talepte bulunan Taraf Devlete verebilir.

30) Taraf Devletler, gerekli hallerde, bu madde hükümlerinin amaçlarına hizmet edecek, bunların uygulanmasını sağlayacak veya bu hükümleri güçlendirecek...

veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapma olanaklarını değerlendireceklerdir.

Madde 47

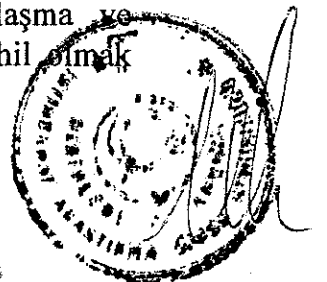
Ceza Yargılamalarının Nakli

Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kovuşturulması amacıyla ceza yargılamalarının birbirlerine nakledilmesi olanağını, bu naklin adaletin tecellisi bakımından yararlı görüldüğü durumlarda, özellikle birden fazla yargı yetkisinin söz konusu olduğu hallerde, kovuşturmanın tek merkezde toplanması düşüncesiyle değerlendireceklerdir.

Madde 48

Yasa Uygulamada İşbirliği

- 1) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlarla mücadeleye yönelik yasa uygulama faaliyetinin etkinliğinin artırılması amacıyla, hukukî ve idarî sistemlerine uygun olarak, birbirleriyle yakın işbirliği yapacaklardır. Taraf Devletler, özellikle aşağıdaki hususlarda etkili önlemler alacaktır:
 - a) İlgili Taraf Devletlerin uygun görmeleri halinde, diğer suçlarla bağlantıları dâhil olmak üzere, bu Sözleşmede belirtilen suçların bütün yönlerine ilişkin bilgilerin çabuk ve güvenli değişimini kolaylaştırmak amacıyla yetkili makamlar, kurum ve hizmetler arasında iletişim kanallarını geliştirmek ve gerektiğinde tesis etmek;
 - b) Bu sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturmaları yürütmek üzere aşağıdaki hususlarda diğer devletlerle işbirliği yapmak:
 - i. Bu tür suçlara karıştığından şüphe edilen kişilerin kimlikleri, bulundukları yer ve faaliyetleri veya diğer ilgili kişilerin yerleri;
 - ii. Bu tür suçların işlenmesinden elde edilen suç gelirinin veya malvarlığının hareketi;
 - iii. Bu tür suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılması amaçlanan malvarlığı, teçhizat ve diğer araç-gereçlerin hareketi;
 - c) Uygun olan hallerde, soruşturma ve analiz amacıyla, gereken kalemleri ve yeterli miktarda maddeyi sağlamak;
 - d) Uygun olan hallerde, bu Sözleşmede belirtilen suçların işlenmesi için başvurulmuş özel yol ve yöntemler hakkında diğer devletler ile sahte kimlik, tahrif edilmiş, değiştirilmiş ya da sahte evrak ve suçların gizlenmesi amacıyla başvurulmuş diğer yolları da içerecek biçimde bilgi değişiminde bulunmak;
 - e) Yetkili makamlar, kurum ve hizmetler arasında etkin eşgüdümü kolaylaştırmak ve ilgili Taraf Devletler arasındaki ikili anlaşma ve düzenlemelere bağlı kalarak irtibat görevlileri göndermek de dâhil olmak üzere, personel ve diğer uzmanların değişimini teşvik etmek;

f) Bu Sözleşmede belirtilen suçların erken teşhisi amacıyla bilgi değişiminde bulunmak ve uygun biçimde alınan idari ve diğer önlemlerin eşgüdümünü sağlamak.

2) Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla Taraf Devletler, kolluk makamları arasında doğrudan işbirliğine ilişkin ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmayı ve bu tür anlaşma veya düzenlemeler mevcut ise, bunları değiştirmeyi değerlendireceklerdir. İlgili Taraf Devletler, aralarında bu tür anlaşma veya düzenlemelerin mevcut olmaması durumunda, bu Sözleşmede belirtilen suçlar bakımından karşılıklı yasa uygulama işbirliği için bu Sözleşmeyi temel olarak almayı değerlendireceklerdir. Taraf Devletler, uygun olduğu zaman, kolluk makamları arasındaki işbirliğini geliştirmek amacıyla, uluslararası ve bölgesel örgütler de dâhil olmak üzere, anlaşma ve düzenlemelerden tam olarak yararlanacaklardır.

3) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen ve modern teknoloji kullanılarak işlenen suçlarla mücadele etmek için olanakları dâhilinde işbirliği yapmaya çaba sarf edeceklerdir.

Madde 49

Ortak Soruşturmalar

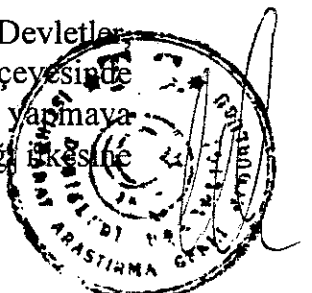
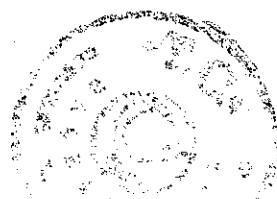
Taraf Devletler, bir veya daha fazla Devlette soruşturma, kovuşturma veya yargılama konusu olan meselelere ilişkin olarak, yetkili makamları aracılığıyla ortak soruşturma mercileri oluşturmak amacıyla, ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmayı değerlendireceklerdir. Bu tür anlaşma veya düzenlemelerin mevcut olmaması halinde, ortak soruşturmalar her olay için ayrı ayrı yapılacak anlaşmalarla yürütülebilir. İlgili Taraf Devletler, ülkesinde bu tür bir soruşturma yürütülecek olan Taraf Devletin egemenliğine bütünüyle saygı göstereceklerdir.

Madde 50

Özel Soruşturma Teknikleri

1) Her Taraf Devlet, yolsuzlukla etkin biçimde mücadele etmek maksadıyla, iç hukuk sisteminin temel ilkelerinin elverdiği ölçüde ve iç hukukunda belirtilen şartlara uygun olarak, yetkili makamlarının, kendi ülkesinde, kontrollü teslimatı ve uygun gördüğü hallerde, elektronik veya diğer izleme biçimlerini ve gizli operasyonlar gibi diğer özel soruşturma tekniklerini uygun biçimde kullanmasına ve bu yöntemle elde edilen delillerin mahkemelerde kabul edilmesine izin vermek üzere, olanakları dâhilinde, gerekli önlemleri alacaktır.

2) Bu Sözleşmede belirtilen suçları soruşturmak amacıyla, Taraf Devletler, gerektiğinde, bu tür özel soruşturma tekniklerinin uluslararası işbirliği çerçevesinde kullanımı için uygun ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmaya teşvik olunur. Bu tür anlaşmalar veya düzenlemeler devletlerin egemen eşitliği

bütünüyle uyularak yapılacak ve uygulanacak ve bu anlaşma veya düzenlemelerin hükümlerine kesinlikle uyularak yürütülecektir.

3) Bu maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen türde bir anlaşma veya düzenlemenin mevcut olmaması halinde, bu tür soruşturma tekniklerinin uluslararası çerçevede kullanımına yönelik kararlar her olay için ayrı ayrı alınacak ve gerektiğinde, bu kararlarda, yargı yetkisinin ilgili Taraf Devletlerce kullanılmasına ilişkin malî düzenlemeler ve anlaşmalar da göz önünde tutulabilecektir.

4) Kontrollü teslimatın uluslararası düzeyde uygulanmasına yönelik kararlar, ilgili Taraf Devletlerin rızasıyla, malların ve fonların tespiti ve dokunulmamış olarak veya tamamen veya kısmen yeri değiştirilmiş veya başkalarının yerine konmuş olarak sevkıyatın devam etmesine izin verilmesi gibi yöntemleri içerebilir.

BÖLÜM V **VARLIKLARIN GERİ ALINMASI**

Madde 51 **Genel Hüküm**

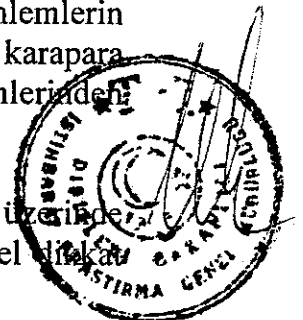
Bu bölüm uyarınca varlıkların iadesi bu Sözleşmenin temel bir ilkesidir ve bu bakımdan Taraf Devletler birbirlerine en geniş ölçüde işbirliği ve yardım sağlayacaktır.

Madde 52 **Suç Gelirlerinin Transferinin Önlenmesi ve Tespit Edilmesi**

1. Bu Sözleşmenin 14 üncü maddesi saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, yargı yetkisi dâhilindeki malî kuruluşların, müşterilerin kimliklerini doğrulamasını, yüksek meblağlı hesaplara yatırılan fonların yararlanıcı hesap sahiplerinin kimliklerini belirlemek üzere makul teşebbüslerde bulunmasını ve önemli kamu görevlerini ifa edenler, aileleri ya da yakınları tarafından yahut bunlar adına açılmak istenen ya da açılan hesaplar üzerinde yoğun bir inceleme yapmasını zorunlu kılmak amacıyla, iç hukukuna uygun biçimde gerekli önlemleri alacaktır. Bu tür yoğun incelemeler, yetkili makamlara rapor etmek amacıyla, şüpheli işlemleri tespit etmek üzere makul biçimde planlanacak ve malî kuruluşları, meşru müşterileri ile iş yapmaktan caydıracak ya da iş yapmayı yasaklayacak biçimde yorumlanmayacaktır.

2. Her Taraf Devlet, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen önlemlerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, iç hukukuna uygun olarak ve karapara aklamaya karşı ilgili bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin girişimlerinden hareketle;

(a) Yargı yetkisi dâhilindeki malî kuruluşlar tarafından, hesapları üzerinde yoğun incelemeler yapılması beklenerek gerçek ya da tüzel kişi türleri, özel olarak

gösterilecek hesap ve işlem tipleri ve bu tür hesaplara ilişkin uygun hesap açma, işletme ve kayıt tutma önlemleri hakkında tavsiyeler yayınlayacak; ve

(b) Gerekli hallerde, diğer bir Taraf Devletin talebi üzerine ya da kendiliğinden, yargı yetkisi dâhilindeki malî kuruluşlara, bu kuruluşlar tarafından belirlenebilecek kişilere ek olarak, söz konusu kuruluşlar tarafından hesapları yoğun incelemeye tâbi tutulabilecek belirli gerçek ya da tüzel kişilerin kimliklerini bildirecektir.

3. Bu maddenin 2 (a) bendi bağlamında her Taraf Devlet, malî kuruluşlarının, uygun bir zaman süresince, bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsedilen kişilere ait olanlar dâhil olmak üzere, hesap ve işlemler hakkında asgarî olarak müşterinin ve mümkünse yararlanıcı hesap sahibinin kimliklerine ilişkin bilgi içerecek biçimde yeterli kayıtları tutmasını sağlayacak önlemleri uygulayacaktır.

4. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transferini önlemek ve tespit etmek amacıyla her Taraf Devlet, düzenleyici ve denetim birimlerinin yardımı ile, fiziksel varlığı bulunmayan ve denetim altındaki bir malî gruba bağlı olmayan bankaların kurulmasını önlemeyi teminen uygun ve etkili önlemleri uygulayacaktır. Bunun ötesinde, Taraf Devletler, malî kuruluşlarının, bu tür kuruluşlarla muhabir bankacılık ilişkisine girmesini ya da bu ilişkiyi sürdürmeyi reddetmesini ve hesaplarının, fiziksel varlığı bulunmayan ve denetim altındaki bir malî gruba bağlı olmayan bankalar tarafından kullanılmasına izin veren yabancı malî kuruluşlarla ilişki kurulmasına karşı çıkmasını zorunlu kılmayı değerlendirebilir.

5. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, belli kamu görevlileri için etkili malî bildirim sistemleri kurmayı değerlendirecek ve ihlal halleri için uygun yaptırımlar öngörecektir. Her Taraf Devlet, aynı zamanda, gerektiğinde bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suç gelirlerini soruşturmak, talep etmek ve geri almak amacıyla, yetkili makamlarının, bu bilgiyi diğer Taraf Devletlerdeki yetkili makamlarla paylaşmasına izin vermek üzere gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

6. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, yabancı bir ülkedeki bir malî hesapta menfaati, imzası ya da diğer bir yetkisi bulunan belli kamu görevlilerinin, bu ilişkiyi uygun makamlara rapor etmesini ve bu hesaplara ait gerekli kayıtları muhafaza etmesini zorunlu kılmak için gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir. Bu önlemler, aynı zamanda, ihlal halleri için uygun yaptırımlar içerecektir.

Madde 53

Malvarlığının Doğrudan Geri Alınmasına Yönelik Önlemler

Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak:

(a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı üzerindeki mülkiyet ya da diğer bir hak iddiasını ispat edebilmek için diğer Taraf Devletlerin, kendi mahkemelerinde hukuk davası açabilmelerini;

(b) Mahkemelerinin, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçları işleyenlerin, bu suçlardan zarar gören diğer Taraf Devlete tazminat ödemesine hükmedebilmesini; ve

(c) Mahkemelerinin ya da yetkili makamlarının, müsadereye ilişkin karar verirken, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı üzerindeki diğer bir Taraf Devletin mülkiyet iddiasını kabul edebilmesini teminen gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 54

Müsadere Hususunda Uluslararası İşbirliği Yoluyla Malvarlığın Geri Alınması İçin Mekanizmalar

1. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi yoluyla kazanılan ya da bu suçta kullanılan malvarlığına ilişkin olarak bu Sözleşmenin 55 inci maddesi uyarınca karşılıklı adli yardım sağlamak üzere, iç hukukuna uygun olarak:

a) Yetkili makamlarının, bir başka Taraf Devletin mahkemesi tarafından verilmiş bir müsadere kararını infaz etmesine izin vermek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

b) Yargı yetkileri bulunduğu, yetkili makamlarının, karapara aklama suçu veya yargı yetkisi dâhilinde olabilecek benzer bir suçla ilişkin bir hüküm çerçevesinde veya iç hukukunun cevaz verdiği diğer usuller uyarınca, yabancı menşeli bu malvarlığına ilişkin müsadere emrini vermelerine izin vermek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

c) Ölüm, firar ya da gaiplik nedenleriyle failin aleyhine dava açılmadığı hallerde veya diğer uygun hallerde cezaî mahkumiyet kararı olmaksızın, bu malvarlığının müsadereğine izin vermek üzere gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

2. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 55 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca yapılan adli yardımlaşma talebini yerine getirmek üzere, kendi iç hukukuna uygun olarak:

a) Talep eden Taraf Devletin yetkili makamları veya mahkemeleri tarafından verilmiş olan dondurma veya el koyma kararı üzerine, talep eden Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devlete, bu yönde hareket etmek için yeterli nedenlerin bulunduğu ve bu malların nihayetinde bu maddenin 1 (a) bendinde öngörülen amaçlar doğrultusunda bir müsadere kararına tâbi olacağına inanmasını sağlayacak makul bir gerekçe göstermesi halinde, ilgili makamlarına, malvarlığını dondurma veya el koyma izni vermek için gerekli önlemleri alacak;

b) Talepte bulunulan Taraf Devletin, bu yönde hareket etmek için yeterli nedenlerin bulunduğu ve bu malların nihayetinde bu maddenin 1 (a) bendinde öngörülen amaçlar doğrultusunda bir müsadere kararına tâbi olacağına inanmasını sağlayacak makul bir gerekçe sağlayan bir talep üzerine, yetkili makamlarına, malvarlığını dondurma veya el koyma izni vermek için gerekli önlemleri alacak.

c) Yetkili makamlarına, bu tür malvarlığının edinilmesi ile ilgili bir yabancı tutuklama ya da suç isnadı gibi nedenlerle, müsadere amacıyla malvarlığını muhafaza etmek için izin vermek üzere ilave önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 55

Müsadere Amacıyla Uluslararası İşbirliği

1. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç üzerinde yargı yetkisi bulunan diğer bir Taraf Devletten, bu Sözleşmenin 31 inci maddesinin 1 inci fıkrasında bahsedilen ve ülkesinde bulunan suç gelirleri, malvarlığı, teçhizat ve diğer araç-gereçlerin müsadere için talep alan bir Taraf Devlet, iç hukuk sistemi dâhilinde mümkün olan en geniş ölçüde;

(a) Bu talebi, bir müsadere kararının verilmesi ve böyle bir kararın verilmesi durumunda infazı amacıyla, kendi yetkili makamlarına iletecek; ya da,

(b) Bu Sözleşmenin 31 inci maddesinin 1 inci fıkrası ve 54 üncü maddesinin 1 (a) bendine uygun olarak talepte bulunan Taraf Devletin ülkesindeki bir mahkeme tarafından verilen müsadere kararını, 31 inci maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen ve kendi ülkesinde bulunan suç geliri, malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçler ile bağlantılı olduğu ölçüde, talep çerçevesinde infaz edilmek üzere, yetkili makamlarına iletecektir.

2. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç üzerinde yargı yetkisi bulunan diğer bir Taraf Devletin talebi üzerine, gerek talepte bulunan Taraf Devlet, gerekse bu maddenin 1 inci fıkrası çerçevesinde yapılan talep uyarınca talep edilen Taraf Devlet tarafından verilecek karar gereğince müsadere yapılması amacıyla, talep edilen Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 31 inci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen suç gelirleri, malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçlerin tespiti, izlenmesi ve dondurulması veya el konulması için önlemler alacaktır.

3. Bu Sözleşmenin 46 ncı maddesinin hükümleri, uyarlanmak suretiyle bu maddeye de uygulanır. 46 ncı maddenin 15 inci fıkrasında belirtilen hususlara ek olarak, bu maddeye istinaden yapılan talepler aşağıdakileri de içerecektir:

a) Bu maddenin 1 (a) bendi ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin kendi iç hukukuna uygun olarak müsadere kararının takibini yapabilmesine yetecek biçimde, mümkün olduğu ölçüde bulunduğu yer ve gerektiğinde tahmini değeri de dâhil olmak üzere, müsadere edilecek olan malvarlığının bir tanımı ve talepte bulunulan Taraf Devletin dayandığı vak'a beyanı;

b) Bu maddenin 1 (b) fıkrası ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin çıkardığı ve talebe esas olan müsadere kararının yasal olarak geçerli bir örneği, bir vak'a beyanı ve kararın hangi ölçüde yerine getirilmesinin istendiğine ilişkin bilgi, iyi niyetli üçüncü kişilere yeterli bildirimde bulunmak ve işlemlerin hukuka uygun olmasını sağlamak amacıyla talepte bulunan Taraf Devlet

tarafından alınan önlemleri belirten bir beyan ve müsadere kararının nihaî olduğuna ilişkin bir beyan;

c) Bu maddenin 2 nci fıkrası ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin dayandığı bir vakâ beyanı, talep edilen işlemlerin tanımı ve mevcut ise talebe esas kararın yasal olarak geçerli bir örneği.

4. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında yer alan karar ve işlemler, talepte bulunulan Taraf Devlet tarafından, kendi iç hukuk hükümlerine ve usul kurallarına veya talepte bulunan Taraf Devletle ilişkilerinde bağlı olduğu herhangi bir ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeye uygun ve tâbi olarak yerine getirilecektir.

5. Her Taraf Devlet, bu maddeye işlerlik sağlayan kendi yasa ve düzenlemelerinin ve bu yasa ve düzenlemelerde sonradan yapılacak değişikliklerin birer örneğini veya bunların bir tanımını Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine iletecektir.

6. Eğer bir Taraf Devlet bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında belirtilen önlemlerin alınmasını, ilgili bir andlaşmanın mevcudiyeti şartına bağlamışsa, o Taraf Devlet bu Sözleşmeyi gerekli ve yeterli bir andlaşma zemini olarak kabul edecektir.

7. Talepte bulunulan Taraf Devlet zamanlıca ve yeterli delil elde etmez ya da malvarlığının değeri çok az ise, bu madde çerçevesindeki işbirliği reddedilebilir ya da geçici önlemler kaldırılabilir.

8. Talepte bulunulan Taraf Devlet, bu madde gereğince alınmış olan herhangi bir geçici önlemi kaldırmadan evvel, talepte bulunulan Taraf Devlet, mümkün olduğunda, talepte bulunan Taraf Devlete önlemin sürdürülmesi lehine gerekçelerini sunması için bir şans tanıyacaktır.

9. Bu maddenin hükümleri iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına hâlel getirecek biçimde yorumlanmayacaktır.

Madde 56 **Özel İşbirliği**

İç hukukuna aykırı olmamak kaydıyla, her Taraf Devlet, bilgi göndermenin alıcı Taraf Devletin soruşturma, kovuşturma ve yargılamaları başlatmasına ya da yürütmesine yardımcı olacağını ya da o Taraf Devleti Sözleşmenin bu bölümü çerçevesinde bir talepte bulunmaya yönelteceğini değerlendirmesi halinde, kendi yürüttüğü soruşturma, kovuşturma ve yargılamalara hâlel gelmeksizin, diğer Taraf Devlete, daha önce bir talebi olmaksızın, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirleri hakkında bilgi gönderebilmeyi teminen önlem almaya caba gösterecektir.

Madde 57 **Malvarlığının İadesi ve Tasarrufu**

1. Bir Taraf Devlet tarafından bu Sözleşmenin 31 inci ya da 55 inci maddesine dayanarak müsadere edilmiş malvarlığı, bu maddenin 3 üncü fıkrası gereğince önceki yasal maliklerine iade edilmesi dâhil olmak üzere, o Taraf Devlet tarafından, bu Sözleşmenin hükümlerine ve iç hukukuna uygun olarak tasarruf edilecektir.

2. Her Taraf Devlet, diğer bir Taraf Devletin bu Sözleşmeye uygun bir talebi üzerine, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarını gözetmek suretiyle, yetkili makamlarının müsadere edilen malvarlığını iade edebilmelerini teminen, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır.

3. Talep edilen Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 46 ncı ve 55 inci maddelerine ve bu maddenin 1 inci ve 2 inci fıkralarına uygun olarak:

(a) Bu Sözleşmenin 17 nci ve 23 üncü maddelerinde bahsedildiği üzere, kamu fonlarının zimmete geçirilmesi ya da zimmete geçirilen kamu fonlarının aklanması hallerinde, 55 nci maddeye uygun biçimde ve talepte bulunan Taraf Devletteki nihaî bir hükme dayanmak suretiyle müsadere yapılmışsa, ki talepte bulunulan Taraf Devlet müsadereye esas teşkil eden hükmün nihaî olması şartından sarfinazar edebilir, müsadere edilen malvarlığını talep eden Taraf Devlete iade edecektir;

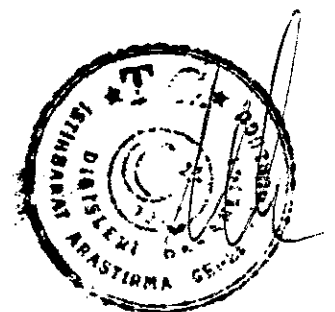
(b) Bu Sözleşmede öngörülen diğer herhangi bir suç gelirine ilişkin olarak, 55 nci maddeye uygun biçimde ve talepte bulunan Taraf Devletteki nihaî bir hükme dayanmak suretiyle müsadere yapılmışsa, ki talepte bulunulan Taraf Devlet müsadereye esas teşkil eden hükmün nihaî olması şartından sarfinazar edebilir, talepte bulunan Taraf Devletin, müsadere edilen malvarlığına ilişkin önceki mülkiyet hakkını talepte bulunulan Taraf Devlete makul biçimde kanıtlaması ya da talepte bulunulan Taraf Devletin, müsadere edilen malvarlığını iade etmek üzere talepte bulunan Taraf Devletteki zararı kabul etmesi halinde, müsadere edilen malvarlığını talepte bulunan Taraf Devlete iade edecektir;

(c) Diğer bütün hallerde, müsadere edilen malvarlığını talepte bulunan Taraf Devlete iade etmeyi, bu malvarlığını önceki yasal maliklerine iade etmeyi ya da suç mağdurlarını tazmin etmeyi öncelikle değerlendirecektir.

4. Uygun olan hallerde, diğer Taraf Devletler aksini kararlaştırmadıkça, talepte bulunulan Taraf Devlet, müsadere edilen malvarlığının bu madde gereğince iade ya da tasarruf edilmesine neden olan soruşturma, kovuşturma ya da yargılamalardan kaynaklanan makul masrafları mahsup edebilir.

5. Uygun olan hallerde, Taraf Devletler, müsadere edilen malvarlığının nihaî tasarrufu amacıyla, her olay için ayrı ayrı anlaşmalar ya da karşılıklı kabul edilebilir düzenlemeler yapmayı da özel olarak değerlendirebilir.

Madde 58
Mali İstihbarat Birimi

Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transfer edilmesinin önlenmesi, bununla mücadele edilmesi ve bu gelirlerin geri alınmasına yönelik yol ve yöntemlerin teşvik edilmesi amacıyla birbirleriyle işbirliği yapacak ve bu maksatla, şüpheli malî işlem raporlarını almak, analiz etmek ve yetkili makamlara iletmekten sorumlu bir malî istihbarat birimi kurmayı değerlendirecektir.

Madde 59

İkili ve Çok Taraflı Anlaşma ve Düzenlemeler

Taraf Devletler, Sözleşmenin bu bölümü uyarınca yürütülen uluslararası işbirliğinin etkinliğini artırmak amacıyla ikili ya da çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendirecektir.

BÖLÜM VI

TEKNİK YARDIM VE BİLGİ DEĞİŞİMİ

Madde 60

Eğitim ve Teknik Yardım

1. Her Taraf Devlet, gerekli olduğu ölçüde, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadeleden sorumlu personeli için bilimsel eğitim programları başlatacak, yürütecek ve geliştirecektir. Bu eğitim programları, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki konuları içerebilir:

(a) Delil toplama ve soruşturma yöntemlerinin kullanımı dâhil olmak üzere, yolsuzluğun önlenmesi, tespit edilmesi, soruşturulması, cezalandırılması ve kontrol edilmesine yönelik etkili önlemler;

(b) Stratejik yolsuzlukla mücadele politikasının geliştirilmesi ve planlanmasında kapasite oluşturulması;

(c) Sözleşmenin şartlarına uygun biçimde karşılıklı adli yardım taleplerinin hazırlanması konusunda yetkili makamların eğitilmesi;

(d) Kuruluşların, kamu alımları dâhil olmak üzere kamu hizmet yönetimi ve kamu maliyesi yönetiminin ve özel sektörün değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi;

(e) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transfer edilmesinin önlenmesi, bununla mücadele edilmesi ve bu gelirlerin geri alınması;

(f) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin tespit edilmesi ve dondurulması;

(g) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin hareketinin ve bu gelirlerin transfer edilmesi, gizlenmesi ve değiştirilmesinde kullanılan yöntemlerin izlenmesi;

(h) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin elde edilmesini kolaylaştırmak için uygun ve etkili yasal ve idarî düzenek ve yöntemler;

(i) Yargı makamları ile işbirliği yapan mağdur ve tanıkların korunmasında kullanılan yöntemler; ve

(j) Ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile lisan eğitimi.

2. Taraf Devletler, kapasitelerine uygun olarak, özellikle kalkınmakta olan ülkelerin yararına, bunların yolsuzlukla mücadele plan ve programlarına yönelik olarak, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen alanlardaki maddî destek ile eğitim dâhil olmak üzere, birbirine en geniş biçimde teknik yardım sağlamayı; ayrıca, iade ve karşılıklı adli yardım alanlarında Taraf Devletler arasında işbirliğini kolaylaştıracak eğitim, yardım ve gerekli deneyim ile uzmanlık bilgisinin karşılıklı değişimini sağlamayı değerlendirecektir.

3. Taraf Devletler, gerekli olduğu ölçüde, uluslararası ve bölgesel örgütlerdeki ve ilgili ikili ve çok taraflı anlaşmalar ve düzenlemeler çerçevesindeki operasyonel ve eğitim faaliyetlerini en üst düzeye çıkarma çabalarını artıracaktır.

4. Taraf Devletler, yetkili makamlar ve toplumun katılımıyla, yolsuzlukla mücadele strateji ve eylem planlarını geliştirmek üzere, talep halinde, yolsuzluğun ilgili ülkelerdeki çeşitleri, nedenleri, etkileri ve maliyetine ilişkin değerlendirme, çalışma ve araştırmaları yürütmede birbirine yardım etmeyi değerlendirecektir.

5. Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin geri alınmasını kolaylaştırmak üzere, bu amaca ulaşılmasına yardımcı olabilecek uzmanların isimlerini birbirine bildirmek suretiyle işbirliği yapabilirler.

6. Taraf Devletler, işbirliği ve teknik yardımı teşvik etmek ve kalkınmakta olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin özel problemleri ve gereksinimleri dâhil olmak üzere, müşterek problemlerin tartışılmasını sağlamak üzere altbölgesel, bölgesel ve uluslararası konferans ve seminerlerden istifade etmeyi değerlendirecektir.

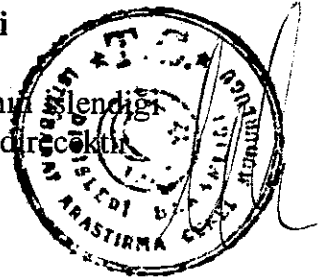
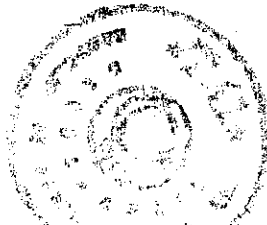
7. Taraf Devletler, kalkınmakta olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin bu Sözleşmeyi uygulama çabalarına, teknik yardım program ve projeleri aracılığı ile malî katkıda bulunmak amacıyla gönüllü düzenekler kurmayı değerlendirecektir.

8. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin uygulanmasına yönelik olarak kalkınmakta olan ülkelerdeki program ve projeleri Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler ve Suç Ofisi aracılığıyla desteklemek üzere, Ofise gönüllü katkılarda bulunmayı değerlendirecektir.

Madde 61

Yolsuzluğa İlişkin Bilgilerin Toplanması, Değişimi ve Analizi

1. Her Taraf Devlet, uzmanlarla danışma halinde, yolsuzluk suçlarının değerlendirildiği hallerin yanı sıra, ülkesindeki yolsuzluk eğilimlerini analiz etmeyi değerlendirecektir.

2. Taraf Devletler, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesine yönelik en iyi uygulamalar hakkındaki bilginin yanı sıra, mümkün olduğu ölçüde ortak tanımlar, standartlar ve metodolojilerin geliştirilmesi amacıyla, yolsuzluk ve bilgiye ilişkin istatistikleri ve analitik uzmanlığı geliştirmeyi ve bunları birbirleriyle ve uluslararası ve bölgesel örgütler aracılığıyla paylaşmayı değerlendirecektir.

3. Her Taraf Devlet yolsuzlukla mücadele politikalarını ve aldığı önlemleri izlemeyi ve bunların etkinlik ve verimliliğini ölçmeyi değerlendirecektir.

Madde 62

Diğer Önlemler: Sözleşmenin Ekonomik Kalkınma ve Teknik Yardım Aracılığıyla Uygulanması

1. Taraf Devletler, yolsuzluğun genel olarak toplum ve özellikle sürdürülebilir kalkınma üzerindeki olumsuz etkilerini göz önüne alarak, bu Sözleşmenin en uygun biçimde uygulanmasına olanak tanıyan önlemleri uluslararası işbirliği yoluyla, mümkün olan en geniş biçimde alacaktır.

2. Taraf Devletler, mümkün olduğu ölçüde ve uluslararası ve bölgesel örgütlerin yanı sıra birbirleriyle işbirliği içinde, aşağıdaki hususlar için somut çaba göstereceklerdir:

(a) Kalkınmakta olan ülkelerin yolsuzluğu önleme ve yolsuzlukla mücadele etme kapasitelerini güçlendirmek maksadıyla, bu ülkelerle değişik seviyelerdeki işbirliğini artırmak;

(b) Kalkınmakta olan ülkelerin etkin bir biçimde yolsuzluğu önlemek ve yolsuzlukla mücadele etmek için gösterdikleri çabaları desteklemek ve bu Sözleşmeyi başarılı bir biçimde uygulamalarına yardım etmek için malî ve maddî yardımı arttırmak;

(c) Kalkınmakta olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelere, bu Sözleşmenin uygulanması için duydukları ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak için teknik yardım sağlamak. Bu maksatla, Taraf Devletler, bir Birleşmiş Milletler fonu düzeneğinde özel olarak bu amaçla belirlenen bir hesaba yeterli ve düzenli olarak gönüllü katkılarda bulunmaya çaba gösterecektir. Taraf Devletler, ayrıca, iç hukuklarına ve bu Sözleşmenin hükümlerine uygun olarak, bu Sözleşme hükümleri uyarınca müsadere edilmiş suç gelirlerinin veya malvarlığının parasal bir yüzdesini yahut bu paraya tekabül eden meblağı, söz konusu hesaba bağışlamayı özel olarak değerlendirebilirler;

(d) Diğer Taraf Devletleri ve malî kuruluşları, özellikle bu Sözleşmenin amaçlarına ulaşmalarına yardım edebilmek için kalkınmakta olan ülkelere daha fazla eğitim programları ve modern teçhizat sağlama suretiyle, gerektiğinde, bu maddeye uygun olarak yürütülen çabalara katılmaya teşvik ve ikna etmek.

3. Bu önlemler, mümkün olduğu ölçüde, mevcut dış yardım taahhütleri ve ikili, bölgesel veya uluslararası düzeydeki diğer malî işbirliği düzenlemeleriyle uyumlaştırmayı amaçlayacaktır.

4. Taraf Devletler, bu Sözleşmede öngörülen uluslararası işbirliği yöntemlerinin etkili olabilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi, tespiti ve kontrol edilmesi için gerekli olan malî düzenlemeleri dikkate almak suretiyle, maddî ve lojistik yardım konusunda ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapabilirler.

BÖLÜM VII

UYGULAMA MEKANİZMALARI

Madde 63

Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansı

1. Taraf Devletlerin bu Sözleşmedeki hedeflere ulaşabilmeleri için kapasitelerini ve aralarındaki işbirliğini artırmak, bu Sözleşmenin uygulanmasını teşvik etmek ve gözden geçirmek amacıyla, bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansı kurulur.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Taraf Devletler Konferansını, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip en geç bir yıl içinde toplayacaktır. Daha sonra, Taraf Devletler Konferansının olağan toplantıları Konferans tarafından kabul edilen usul kurallarına uygun olarak yapılacaktır.

3. Taraf Devletler Konferansı, usul kurallarını, gözlemcilerin kabulü ve katılımına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere, bu maddede öngörülen faaliyetlerin yürütülmesine yönelik kuralları ve bu faaliyetlerin yerine getirilmesinde ortaya çıkan masrafların ödenmesine ilişkin kuralları belirleyecektir.

4. Taraf Devletler Konferansı, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen hedeflere ulaşmak için, aşağıdakiler dâhil olmak üzere, faaliyetler ve çalışma usul ve yöntemleri üzerinde mutabakat sağlayacaktır:

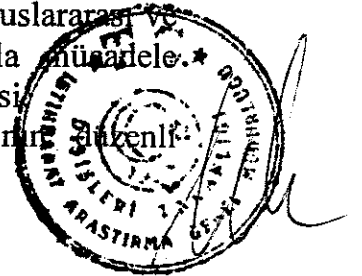
(a) Gönüllü katkılarda bulunmanın teşvik edilmesi dâhil olmak üzere, Taraf Devletlerin, bu Sözleşmenin 60 ıncı ve 62 nci maddeleri ile II. ilâ V. bölümlerindeki faaliyetlerinin kolaylaştırılması;

(b) Diğerlerinin yanı sıra, bu maddede bahsedildiği üzere gerekli bilgilerin yayımlanması suretiyle, Taraf Devletler arasında, yolsuzluk model ve eğilimleri, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede başarılı uygulamalar ve suç gelirlerinin iadesine ilişkin bilgi değişiminin kolaylaştırılması;

(c) İlgili uluslararası ve bölgesel örgüt ve düzenekler ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılması;

(d) İş yükünün gereksiz yere artmasını önlemek amacıyla, diğer uluslararası ve bölgesel düzenekler tarafından yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede çerçevesinde elde edilen gerekli bilgilerden uygun biçimde istifade edilmesi;

(e) Bu Sözleşmenin Taraf Devletler tarafından uygulanmasını aralıklarla gözden geçirilmesi;

(f) Bu Sözleşmenin ve uygulanmasının geliştirilmesi için önerilerde bulunulması;

(g) Taraf Devletlerin, bu Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin teknik yardım ihtiyaçlarına önem verilmesi ve bu bağlamda, gerekli görülebilecek önerilerde bulunulması.

5. Bu maddenin 4 ncü fıkrasının amaçları bakımından, Taraf Devletler Konferansı, bu Sözleşmenin uygulanmasında alınan önlemlere ve karşılaşılan güçlüklerle ilişkin gerekli bilgileri, Taraflarca temin edilen malumat ve kendisi tarafından tesis edilebilecek ek gözden geçirme düzenekleri aracılığıyla elde edecektir.

6. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi uygulamak için alınan yasal ve idarî önlemlerin yanı sıra, plan, program ve uygulamaları hakkındaki bilgileri Taraf Devletler Konferansına, Konferans tarafından talep edildiği biçimde temin edecektir. Taraf Devletler Konferansı, diğerlerinin yanı sıra, Taraf Devletler ve yetkili uluslararası örgütlerce temin edilenler dâhil olmak üzere, bilgilerin alınması ve işleme tâbi tutulmasının en etkili yöntemini araştıracaktır. Taraf Devletler Konferansınca kabul edilecek usule uygun olarak akredite edilen ilgili sivil toplum örgütlerinin temin ettiği veriler de ayrıca değerlendirilebilir.

7. Bu maddenin 4 üncü ve 6 ncı fıkraları uyarınca, Taraf Devletler Konferansı, gerekli görürse, Sözleşmenin etkili biçimde uygulanmasına yardımcı olmak üzere uygun bir düzenek ya da birim kuracaktır.

Madde 64 Yazmanlık

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansına gereken yazmanlık hizmetlerini sağlayacaktır.

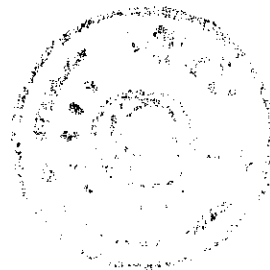
2. Yazmanlık:

a) Taraf Devletler Konferansına, bu Sözleşmenin 63 üncü maddesinde öngörülen faaliyetleri yürütmelerinde yardım edecek ve Taraf Devletler Konferansının oturumları için gereken düzenlemeleri ve hizmetleri sağlayacak;

b) Talep üzerine, Taraf Devletlere, bu Sözleşmenin 63 üncü maddesinin 5 inci ve 6 ncı fıkralarında öngörüldüğü üzere, Taraf Devletler Konferansına bilgi temin etmelerinde yardım edecek; ve

c) İlgili uluslararası ve bölgesel kuruluşların yazmanlıkları ile gerekli eşgüdümü sağlayacaktır.

BÖLÜM VIII NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 65
Sözleşmenin Uygulanması

1. Her Taraf Devlet, yasal ve idarî önlemler dâhil, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerinin yerine getirilmesini sağlamak için gereken önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesi için bu Sözleşme ile sağlananlardan daha sıkı ve ağır önlemleri alabilir.

Madde 66
Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkları görüşme yoluyla çözmek için çaba gösterecektir.

2. İki veya daha fazla Taraf Devlet arasında, bu Sözleşmenin yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin olarak makul bir süre içerisinde görüşme yoluyla çözülemeyen herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime götürülecektir. Eğer tahkim talebinin yapıldığı tarihten 6 ay sonra, Taraf Devletler tahkimin oluşturulmasına ilişkin bir mutabakat sağlayamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri uyuşmazlığı, Divan'ın statüsüne uygun bir taleple, Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.

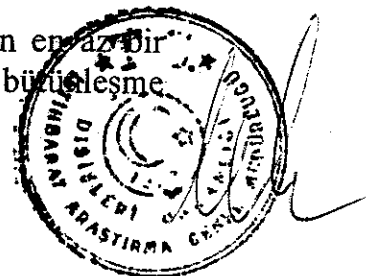
3. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye ilişkin imzalama, onaylama, kabul ya da uygun bulma yahut katılım sırasında, kendisini bu maddenin 2 nci fıkrası ile bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler, böyle bir çekince koyan Taraf Devlet bakımından bu maddenin 2 nci fıkrası ile bağlı olmayacaktır.

4. Bu maddenin 3 ncü fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirmek suretiyle, herhangi bir zamanda bu çekinceyi kaldırabilir.

Madde 67
İmza, Onay, Kabul, Uygun Bulma ve Katılım

1. Bu Sözleşme, 9-11 Aralık 2003 tarihleri arasında Meksika'nın Merida kentinde ve ondan sonra da 9 Aralık 2005 tarihine kadar New York'daki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde bütün Devletlerin imzasına açık olacaktır.

2. Bu Sözleşme, bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca, üyelerinden en az bir Devletin bu Sözleşmeyi imzalaması koşuluyla, bölgesel ekonomik birleşme örgütlerinin imzasına da açık olacaktır.

3. Bu Sözleşme, onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tâbidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü, üye Devletlerinden en az biri öyle yaptığı takdirde, onaylama, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi edebilir. Bu tür örgütler, onaylama, kabul veya uygun bulma belgelerinde, bu Sözleşmeyle düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu örgütler yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

4. Bu Sözleşme herhangi bir Devletin veya üye Devletlerinden en az birisi bu Sözleşmeye taraf olan herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün katılımına açıktır. Katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Katılım sırasında, bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü bu sözleşmeyle düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir örgüt yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

Madde 68 **Yürürlüğe Girme**

1. Bu Sözleşme, otuzuncu onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecektir. Bu fıkranın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür örgütlere üye Devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.

2. Bu Sözleşmeyi otuzuncu belgenin tevdiinden sonra onaylayan, kabul eden, uygun bulan ya da katılan her Devlet veya bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü bakımından, bu Sözleşme, bu Devlet ya da bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün ilgili belgeyi tevdiinden otuz gün sonraki tarih ile bu maddenin 1 inci fıkrası gereğince Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihten hangisi daha sonra ise, o tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 69 **Değişiklikler**

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beşinci yılın sonunda, bir Taraf Devlet bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine sunabilir. Genel Sekreter, bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere ve bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansına, önerilerin görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla ileticektir. Taraf Devletler Konferansı her bir değişiklik üzerinde oydaşmaya varabilmek için her türlü çabayı gösterecektir. Eğer, oydaşma yönelik bütün çabalar tükenmiş ve anlaşmaya varılamamışsa, değişikliği kabul edilmesi için son çare olarak Taraf Devletler Konferansında hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin üçte iki oy çokluğu aranacaktır.

2. Bölgesel ekonomik bütünleşme örgütleri, kendi yetkileri dâhilindeki konularda, bu maddedeki oy haklarını, bu Sözleşmeye Taraf olan kendi üye Devletlerinin sayısına eşit sayıda oyla kullanacaktır. Bu tür bir örgüte üye Devletler kendi oy haklarını kullanırlarsa, örgüt oy hakkını; örgüt oy hakkını kullanırsa, üye Devletler oy haklarını kullanamazlar.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca kabul edilen bir değişiklik Taraf Devletlerce, onaya, kabule veya uygun bulmaya tâbidir.

4. Bir Taraf Devlet açısından bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca kabul edilen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Yürürlüğe giren bir değişiklik, bağlanmaya dair rızalarını belirten Taraf Devletler için bağlayıcılık kazanacaktır. Diğer Taraf Devletler ise bu Sözleşmenin hükümleriyle ve daha önce onaylamış, kabul etmiş veya uygun bulmuş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 70 **Çekilme**

1. Bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle bu Sözleşmeden çekilebilir. Bu tür bir çekilme, bildirimin Genel Sekreter tarafından teslim alınmasından bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütünün bu Sözleşmeye taraf olma durumu, örgütün üyesi bütün Devletlerin Sözleşmeden çekilmeleri halinde sona erer.

Madde 71 **Saklayıcı ve Kullanılacak diller**

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmenin saklayıcısı olarak tayin edilmiştir.

2. Bu Sözleşmenin Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından saklanacaktır.

İlgili Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş altta imzaları bulunan tam yetkili temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

